Ազգ

Azg armenian daily

30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2000 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 216 (2184)

«Հոկտեմբերի 27»-ի գործը թերեւս այսօր հանձնվի դատարան

Ոչ պաշտոնական, բայց հավաստի տեղեկություններով մեզ հայտնի դարձավ, որ «Հոկտեմբերի 27»-ի քրեական գործն այսօր կհանձնվի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարան։ Սա, իհարկե, չի նշանակում, թե դատավարությունը կսկսվի մոտակա ժամանակներում։ Տուժողների իրավահաջորդների ներկայացուցիչները քրեական գործի 42 հատորներին ծանոթացան մոտ 4 ամսում։ Չի բացառվում, որ գրեթե նույնքան ժամանակ պահանջի նաեւ գործը քննող դատավորը։ Այնպես որ, դատավարությանը պետք է սպասել գարնանից ոչ շուտ։

Վերսկսվեց ատոմակայանի աշխատանքը

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ավարտվել են Հայկական ԱԷԿ-ի ամենամյա պլանային նախազգուշական վերանորոգման աշխատանքները։ Ինչպես հայտնեցին ՀՀ էներգետիկայի նախարարության մամլո կենտրոնից, գործող ռեակտորը բեռնավորվել է վառելիքով։ Նոյեմբերի 29-ի ժամը 11:15 րոպեին ռեակտորը գործարկվել է եւ հասել այսպես կոչված նվազագույն վերահսկելի մակարդակի։ Հիշյալ վերանորոգման պատճառով ատոմակայանի աշխատանքը ընդհատված էր հուլիսի 29-ից։

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԱՅՑ

Հայաստանն ու Թուրքմենստանը փնտրում են առեւտրատնտեսական համագործակցության նոր ուղիներ

Վավերացվեց թուրքմենական գազի դիմաց ՀՀ պարտքի վերջին՝ մոտ 13 մլն դոլարի մարման փաստաթուղթը

ՎԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ
Աշգաբադ-Երեւան

ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանի մեկօրյա պաշտոնական այցի ամենահաջող արդյունքը 1994-95 թթ.-ին թուրքմենական գազի դիմաց կուտակված պարտքի վերջին չափաբաժնի՝ մոտ 12,7 մլն դոլարի վերաձեւակերպումն էր։ Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրատ Նիյազովի (այսուհետեւ Թուրքմենբաշի, որը նշանակում է թուրքմենների «առաջնորդ») հետ կնքած հուշագրի համաձայն՝ վերաձեւակերպված պարտքը կմարվի 2001-2004 թթ.-ին ապրանքային առաքումներով։

Հայաստանի եւ Թուրքմենստանի նախագահների առավոտյան եւ երեկոյան ամփոփիչ առանձնազրույցների արդյունքում տեղեկացվեց երկու երկրների առեւտրատնտեսական հարաբերությունների նոր ձեւերի ու ուղիների մասին։ «Մենք մրցակից չենք, այլ միմյանց լրացնող երկրներ», հայտարարեց պրն Քոչարյանն ու համատեղ հայտարարության եւ միջկառավարական համաձայնագրերի ստորագրումից հետո, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, մանրամասնեց փոխադարձ առեւտրի հնարավոր ոլորտները՝ մեքենաշինություն, տեքստիլ վերամշակող արդյունաբերություն, ոսկերչություն։ Այն հարցին, թե Հայաստանն առանց միջնորդների պե՞տք է գնի թուրքմենական գազ ուղղակի Թուրքմենստանից, պրն Քոչարյանը դրականորեն պատասխանեց, մոռանալով մատնանշել, սակայն տրանսպորտային խնդիրները։ Հիշատակվեց նաեւ (երկու նախագահների կողմից էլ) Երեւան-Թեհրան-Աշգաբադ եռակողմ համագործակցության մասին։

Տես ➧ էջ 8

ԸՍՏ ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ

Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցը Իրանի խորհրդարանում

ԱՆԿԱՐԱ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Անատոլու» գործակալությունը՝ վկայակոչելով իրանական մամուլը, գրում է, որ Իրանի խորհրդարանում Հյուսիսային Իրանի եւ Թեհրանի հայերի պատգամավոր Լեւոն Դավիդյանը երկրի խորհրդարանին է ներկայացնելու մի օրինագիծ, որով «Ապրիլի 24-ը ճանաչվում է որպես Հայոց ցեղասպանության օր»։ Դավիդյանը նշել է, որ «Իտալիայի եւ Ֆրանսիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության պաշտոնական ճանաչումից հետո իրանահայերը ակնկալում են ԻԻՀ խորհրդարանի աջակցությունը եղեռնի պաշտոնական ճանաչման հարցում»։ Ըստ Դավիդյանի, օրինագծի հաստատման հավանականությունը մեծ է։ Հիշեցնենք, որ Իրանի խորհրդարանի 290 պատգամավորներից երկուսը հայ են։

Թուրքական մամուլը կանխատեսում է հայերի հողային պահանջ

ԱՆԿԱՐԱ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Հյուրիեթ» եւ «Թըրքիշ դեյլի նյուս» օրաթերթերը հանդես են եկել հրապարակումներով, որոնցով կանխատեսվում է, թե Հայաստանը մտադիր է հողային պահանջ ներկայացնել Անկարային։ «Հայերը հայտարարել են, որ հավակնում են Թուրքիայի 13 գավառների։ Ռուսական մամուլում տպագրված հրապարակման մեջ Արեւելյան Անատոլիայի շրջանը անվանվել է Արեւմտյան Հայաստան», գրում է Հյուրիեթը, «Հայերը սերմեր են ցանում» խորագրով հրապարակման մեջ։ Ըստ թուրքական մամուլի, Հայաստանը մտադիր է պայքարել Արեւմտյան Հայաստանի ժողովրդի իրավունքների միջազգային ճանաչման համար։ Մասնավորապես թուրքերը տագնապում են արեւմտահայության կողմից վտարանդի խորհրդարանի եւ կառավարության հիմնադրման հեռանկարներից։

Համագործակցություն Թուրքիայի ազդեցության ներքո՞

Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության խորհրդարանական վեհաժողովը Հայաստանում

ԳՈՌ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Առաջին անգամ Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպության խորհրդարանական վեհաժողովն անց է կացվում Հայաստանում։ Ազգային ժողովի հրավերով 1993 թվականին հիմնադրված կառույցին անդամակցող 11 երկրների՝ Ռուսաստան, Հունաստան, Վրաստան, Ադրբեջան, Բուլղարիա, Մոլդովա, Ռումինիա, Թուրքիա, Ուկրաինա, Ալբանիա, խորհրդարանների պատվիրակությունները նոյեմբերի 28-ին ժամանել են Հայաստան, քանի որ ռոտացիոն կարգով վեհաժողովի այս լիագումար նիստը վարելու իրավունքը պատկանում է մեր երկրին՝ հանձին ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանի։ Բացելով նիստը, վերջինս ընդգծեց Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպության դրական նշանակությունը հատկապես տնտեսական, մշակութային ոլորտներում, տարածաշրջանային երկրների փոխհարաբերություններում եւ հույս հայտնեց, որ այս համագործակցության շրջանակներում հնարավոր կլինի հաղթահարել տրանսպորտային, ինֆորմացիոն փոխանակման ոլորտներում առաջացած հիմնախնդիրները։

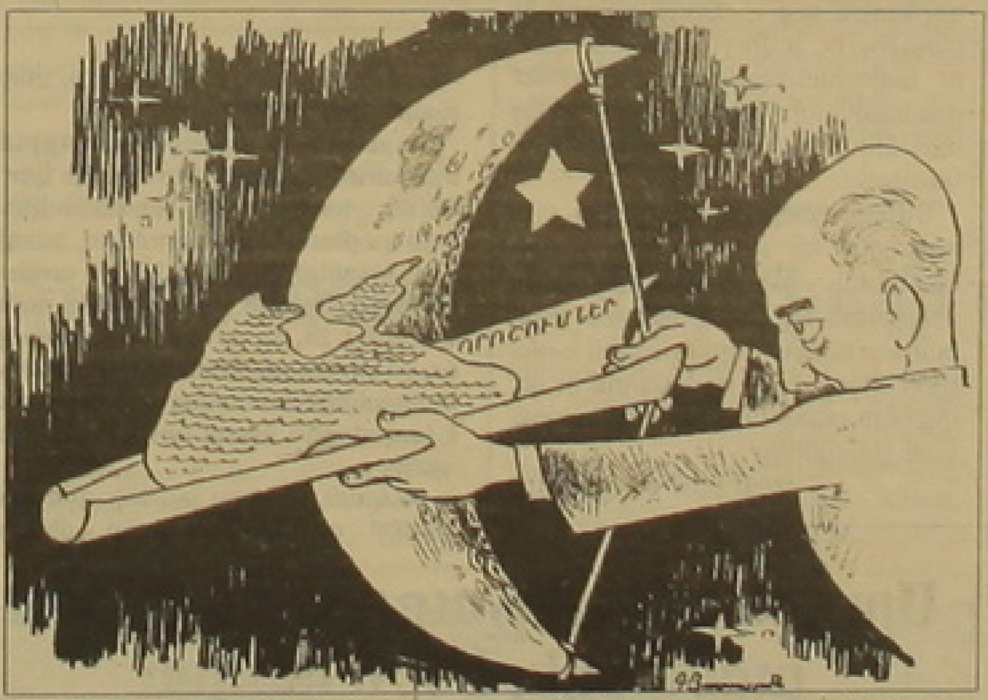

Տես ➧ էջ 3

Կառավարությունն ընդունեց բնակչության միգրացիայի պետական կառավարման հայեցակարգ

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Մինչ այժմ պետությունը համակարգված ձեւով չի կարգավորել միգրացիոն դաշտում առկա խնդիրները, եւ այդ գործառույթներն իրականացվել են հատվածային տեսքով։ Կառավարության նոյեմբերի 29-ի արտահերթ նիստում առաջին անգամ ընդունվեց բնակչության միգրացիայի պետական կառավարման հայեցակարգ։

Ըստ ՀՀ կառավարությանն առընթեր փախստականների եւ միգրացիայի վարչության պետ Գագիկ Եգանյանի, ընդունված փաստաթղթում ներկայացված են միգրացիոն քաղաքականության առկա 9 խնդիրները՝ սկսած սահմանային հսկողության համակարգի կատարելագործումից մինչեւ միգրացիոն հոսքերի հաշվառման անհրաժեշտությունը։ Հստակեցված են նաեւ խնդիրների լուծմանը միտված կարճաժամկետ եւ երկարաժամկետ ծրագրերը։ Փաստաթղթի երկրորդ բաժինը վերաբերում է միգրացիայի պետական կարգավորման օրենսդրական ապահովմանը, մասնավորապես, իրավաօրենսդրական դաշտը պետք է ներդաշնակեցվի հռչակված քաղաքականության գերակա խնդիրների հետ։

Նշվեց նաեւ, որ փաստաթղթի մշակումը հիմնված է միջազգային իրավունքի նորմերի վրա։ Ինչպես ընդգծեց Գագիկ Եգանյանը, միգրացիայի կարգավորումը մեծ նշանակություն ունի երկրի սոցիալ-տնտեսական զարգացման, ժողովրդագրական իրավիճակի եւ բարոյական մթնոլորտի ձեւավորման առումով։

Օլբրայթի համար պարզ է, որ պաղեստինցիներն են ատելություն սերմանում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ԱՄՆ պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթը հրեական կազմակերպությունների առաջնորդներին հավաստիացրել է, որ Միացյալ Նահանգները չի փոխում իր քաղաքականությունը Իսրայելի նկատմամբ։ «Մեզ համար միանգամայն պարզ է, որ հենց պաղեստինցիներն են ատելություն սերմանում եւ բախումներ նախաձեռնում», ասել է Օլբրայթը։ Ըստ նրա, ԱՄՆ պետդեպարտամենտը չի կարող դատապարտել Իսրայելին ուժի գործադրման համար։ Միաժամանակ Վաշինգտոնը դեմ կլինի Մերձավոր Արեւելք միջազգային խաղաղարարական ուժերի ուղարկմանը այնքան ժամանակ, քանի դեռ Իսրայելն ինքը չի համաձայնի այդ առաջարկությանը։

ԱՄՆ

Փլորիդայի դատարանը շաբաթ օրը կքննի դեմոկրատների հայցը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ֆլորիդայի օկրուգային դատարանը շաբաթ օրը կքննարկի այդ նահանգում նախագահական ընտրությունների արդյունքները վերանայելու դեմոկրատների հայցը։ Դատավոր Սանդերս Սոլսի որոշումը, ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունը, դուր չի եկել ոչ հայցվորի՝ դեմոկրատ Ալբերտ Գորի դատապաշտպաններին, ոչ էլ պատասխանողների՝ հանրապետականներ Ջորջ Բուշ-կրտսերի եւ Քեթրին Հարիսի իրավաբաններին։ Անցած կիրակի օրը Հարիսը՝ որպես Ֆլորիդայի կառավարության պետքարտուղար, Բուշին պաշտոնապես հռչակել էր այդ նահանգում ընտրությունների հաղթող 537 ձայնի առավելությամբ։

Սոլսի որոշումը դեմոկրատներին ձեռնտու չէ այն պատճառով, որ դա ենթադրում է ժամանակի հետագա կորուստ, որը ներկայումս գործում է նրանց դեմ։ Առ դեկտեմբերի 12-ը Ֆլորիդան ամեն դեպքում պետք է իր ներկայացուցիչներն ուղարկի ընտրիչների համազգային կոլեգիա, որը որոշելու է երկրի նոր նախագահին։

Արտադրական հզորությունների գործարկման, նոր աշխատատեղերի ստեղծման մասին խոսում են բոլորը եւ ամենուրեք: Սակայն յուրաքանչյուր նախաձեռնություն բախվում է տարբեր գերատեսչությունների, տարբեր տրամաչափի չինովնիկների հարուցած դժվարություններին եւ քաշքշուկներին: Գործարարների գերակշիռ մա-

ստացված պատասխանին, նույն անձնավորությունը նույն օրը (29.09.2000 թ.) նախաձեռնում է «Ալավերդի գարեջուր» ԲԲԸ-ի նախագահին վերագրվող ջրի ինքնակամ (ապօրինի) միացում: Կազմվում է ակտ (որն, ի միջիայլոց, համարակալված չէ եւ բացակայում է կնիքը) եւ Յակոբ Ճարոյանից պահանջվում վճարել 2849280 դրամ՝

ման, իր կարծիքով, արդեն իսկապես ապօրինի միացմանը եւ, ի տարբերություն Է. Վահանյանի, չի մոռացել իրեն հասցեագրված պահանջները: Նրա կողմից նոր հայց է ներկայացվել Լոռու մարզի առաջին ատյանի դատարան, որտեղ պահանջվում է պատասխանատվության ենթարկել «Ձորագէտի» տնօրենին՝ ջրամատակարարումը չվերականգնելու հա-

ԱՊՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ովքե՞ր են խանգարում գործարարությանը

«Ալավերդու գարեջուր» ԲԲԸ նախագահը որոշել է գնալ մինչեւ վերջ

սը նման դեպքերում նախընտրում է «լեզու գտնելու» ճանապարհը: Սակայն «Ալավերդու գարեջուր» ԲԲԸ նախագահ Յակոբ Ճարոյանն իր համառությամբ հավակնում է գերազանցել պետական պաշտոնյաներին: Նրա առաջին ընդհարումը եղավ էներգետիկների հետ, որի մասին «Ազգ»-ը նյութ տպագրեց դատարանի դահլիճից: Ճարոյանը շահեց, եւ դատարանի որոշմամբ չեղյալ համարվեց գործարանին հանիրավի վերագրված պարտքը: Սակայն մի քանի ամիս անց պատմությունը կրկնվեց, այս անգամ «Հայջրմուղկոյուղի» ՊՓԲԸ «Ձորագէտ» մասնաճյուղի տնօրենի մասնակցությամբ:

1999 թ. դեկտեմբերին, դառնալով «Ալավերդու գարեջուր» ԲԲԸ խորհրդի նախագահ, Յակոբ Ճարոյանը նախապատրաստական աշխատանք է կատարել վերջին մի քանի տարիներին չաշխատած գործարանը սույն թվականի հոկտեմբերի 1-ից գործարկելու նպատակով: Նախատեսվում էր շուրջ 60 աշխատատեղի ստեղծում գործազրկության մեծ չափեր ունեցող Ալավերդում: Սակայն «Հայջրմուղկոյուղու» «Ձորագէտ» մասնաճյուղի տնօրեն Է. Վահանյանին հղած գործարանի ջրամատակարարումն ապահովելու դիմումին ի պատասխան, վերջինս սկսում է իր բյուրոկրատական խաղը: Նախ՝ պահանջվում է ներկայացնել տեխնիկական պայմանները: Այնուհետեւ, չսպասելով գործարանից որպես վնասի փոխհատուցում: 10-օրյա ժամկետում չվճարելու դեպքում է. Վահանյանը սպառնում է գումարը գանձել դատարանի միջոցով: Յակոբ Ճարոյանն էլ իր հերթին հայց է ներկայացնում Լոռու մարզի դատախազություն՝ հանգամանորեն ներկայացնելով «Ձորագէտի» տնօրենի «գործունեության» արդյունքում գործարանին, ինչպես նաեւ պետբյուջեին հասցված վնասները: Մի նամակ էլ ընկերության նախագահն ուղղում է վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանին:

Վերջինիս հետեւում են վարչապետի աշխատակազմի ձեռնարկած քայլերը: Արդեն, ըստ Է. Վահանյանի, աշխատակազմի հեռախոսազանգը դրդում է տնօրենին վերականգնել գործարանի ջրամատակարարումը: Այդ պահին «Հայջրմուղկոյուղու» մասնաճյուղի տնօրենը բնականաբար ակնթարթորեն «մոռանում» է գործարանին նախկինում ներկայացրած տեխնիկական պայմանների ապահովման, ինքնակամ միացման պատճառով 2849280 դրամի փոխհատուցման պահանջները՝ աներկբայորեն ապացուցելով դրանց սարքովի լինելը: Ինչեւէ:

Կարծես թե ջրամատակարարման միացմամբ պատմությունն իր տրամաբանական եւ արդար ավարտը գտավ: Սակայն պարզվում է, որ Յակոբ Ճարոյանն այլ կարծիքի է այս առթիվ: Նա որոշել է գնալ մինչեւ վերջ: Գարեջրի գործարանի ղեկավարը դեմ է եղել ջրամատակարարման, եւ հօգուտ «Ալավերդու գարեջուր» ընկերության 200 հազար դրամ բռնագանձել գործարանի կրած վնասի փոխհատուցման նպատակով: Ըստ Ճարոյանի, ինքը նաեւ բարոյական վնաս է կրել, քանզի գործարանի ղեկավարությունից ոչ ոք չի խնդրել, որպեսզի վարչապետի աշխատակազմից միջնորդեն ջրամատակարարումը վերականգնելու համար: Այսինքն՝ իր ղեկավարած ընկերությունը «անօրինական գործողություններ» չի կատարում եւ դրանք վարչապետի աշխատակազմից եկած հրահանգներ չեն դառնում:

Հայցը ներկայացվել է նոյեմբերի 21-ին: Գործի ընթացքի մասին տեղեկանալու նպատակով Լոռու մարզի առաջին ատյանի դատարանի հետ կապ հաստատել, ցավոք, չհաջողվեց: Ձեռնպահ մնալով կանխատեսումներ անելուց եւ այդպիսով դատարանի վրա բարոյական ճնշում գործադրելուց, կցանկանայինք ընդգծել, որ, ի վերջո, ժամանակն է, որ ապօրինությունները համարժեք պատասխանի արժանանան հենց այն մարմնում, որը կոչված է դա կատարել:

Տվյալ դեպքում միմյանց դեմ հայտնվել են արտադրության գործարկման եւ աշխատատեղերի ստեղծման նպատակ ունեցող գործարարը եւ նրա այդ ծրագրին ապօրինի միջոցներով հակազդող ու սեփական շահը հետապնդող պետական չինովնիկը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ

Արա Պապյանը դեսպան Կանադայում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը նոյեմբերի 28-ին հրամանագիր է ստորագրել Արա Պապյանին Կանադայում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան նշանակելու մասին /նստավայրը՝ Օտտավա/:

Արա Պապյանը դիվանագիտական աշխատանքի է անցել 1992 թ.-ից: Եղել է ՀՀ ԱԳՆ ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի բաժնի երկրորդ քարտուղար, ապա՝ Իրանի բաժնի երկրորդ քարտուղար: 1992-93 թթ. աշխատել է Իրանում որպես ՀՀ դեսպանության երկրորդ քարտուղար:

1994-95 թթ. եղել է ՀՀ ԱԳՆ Իրանի բաժնի վարիչ, 1995-97 թթ.՝ Ռումինիայում ՀՀ գործերի ժամանակավոր հավատարմատար, ՀՀ դեսպանության առաջին քարտուղար, իսկ 1997-99 թթ.՝ ՀՀ ԱԳՆ անվտանգության համագործակցության բաժնի վարիչ:

1999 թ. հունիսից մինչ նոր նշանակումն Արա Պապյանը ՀՀ ԱԳՆ խոսնակն էր, հասարակայնության հետ համագործակցության վարչության պետը:

Հունվարի 1-ից առանց «կառավարական» հեռախոսների

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: 2001 թ-ի հունվարի 1-ից Հայաստանի բոլոր պետական հաստատություններն ընդհատում են միջգերատեսչական հեռախոսների համակարգը սպասարկող «Էլինետ» կապի ձեռնարկության հետ պայմանագրերը: Այդ մասին նոյեմբերի 29-ին կառավարության հերթական նիստից առաջ նախարարներին եւ գերատեսչությունների ղեկավարներին տեղեկացրել է ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը:

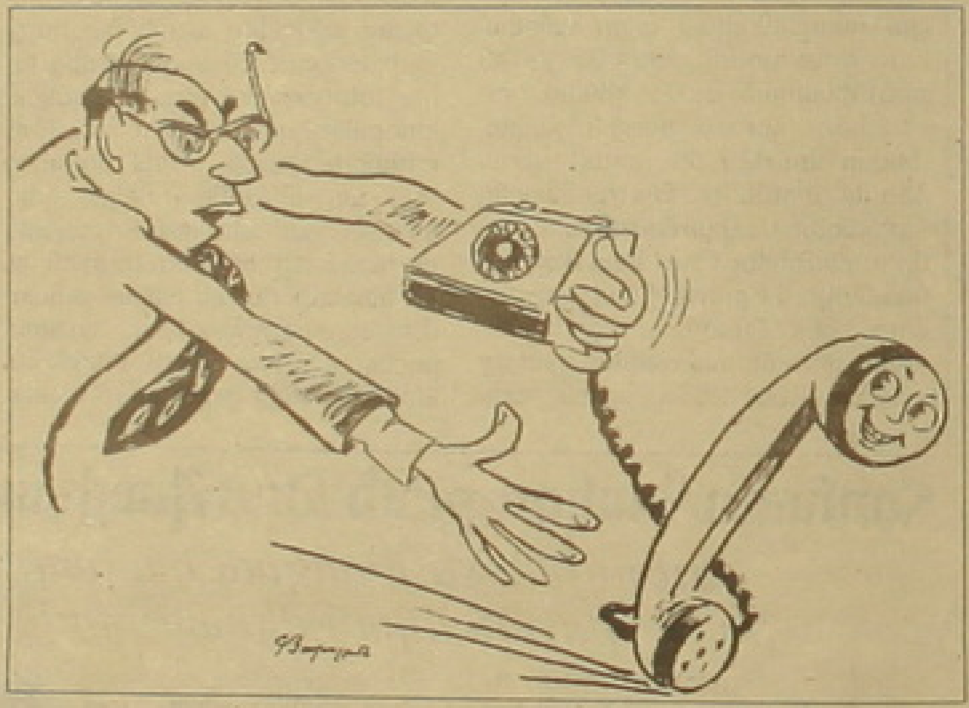

Հայաստանի առողջապահության նախարար Արարատ Մկրտչյանի կարծիքով, խորհրդային ժամանակներում լայնորեն օգտագործվող կապի այդ տեսակն այսօր իրեն չի արդարացնում: Ավելին, բավականին թանկարժեք է եւ ոչ արդյունավետ, քանի որ, ըստ էության, կառավարական հեռախոսների համակարգը վերածվել է քաղաքային կապի սովորական տեսակի:

Սակայն, ինչպես հայտնի դարձավ ՍՆԱՐԿ գործակալությանը, միջգերատեսչական կապի ծառայություններից օգտվելը դադարեցնելու վերաբերյալ որոշումը կապված է «Էլինետ» ձեռնարկությանը բյուջետային կազմակերպությունների հսկայական պարտքերի հետ, որոնք մոտենում են 1 մլրդ դրամի: Միայն Հայաստանի արտգործնախարարությունը ձեռնարկությանը պարտք է ավելի քան 100 մլն դրամ: Մասնագետների խոսքերով, այդ պարտքերի կուտակման պատճառն այն է, որ ի տարբերություն Հայաստանի հեռահաղորդակցության մենաշնորհատեր Արմենտել ընկերությանը, «Էլինետ» ձեռնարկությունը չի անջատել համար չվճարողների հեռախոսները: «Էլինետ»-ի ցուցակում մոտ 800 տարբեր կազմակերպություն կա գրանցված: Ի տարբերություն մասնավորների՝ բյուջետային կազմակերպությունները միջգերատեսչական կապի մի քանի համար ունեն, որոնցից յուրաքանչյուրի ամսեկան բաժանորդավճարը 3600 դրամ է: Վտանգ կա, որ նախարարությունների եւ գերատեսչությունների անջատումը կհասցնի շղթայական ռեակցիայի, եւ «Էլինետ»-ը կմնա առանց բաժանորդների:

ԲԱՆԱԿ

Նաեւ խաղող հավաքելո՞վ պիտի հաղթենք

Բանակում ճամբարային միամսյա հավաքները պարբերաբար կազմակերպվում են յուրաքանչյուր վեց ամիսը մեկ: Ճամբարային հավաքների ընթացքում զինվորները հմտանում են մարտական գործնական դասընթացներում: Այս դասընթացները ներառում են ինժեներական աշխատանքներ, զինտեխնիկայի գործածություն եւ պաշտպանական գործողությունների հմտություն: Մարտական պատրաստվածության հիմնական գիտելիքները զինվորը փաստորեն ստանում է ճամբարային հավաքներում: Արդյոք այդպե՞ս է իրականում: Ժամկետային զինծառայողը հաճախ գործնական դասընթացներին զուգահեռ, երբեմն նաեւ դրանց փոխարեն, հանիրավի դատապարտվում է տաժանակիր աշխատանքի՝ մասնակցելով խաղողի բերքահավաքին: Բարձրաստիճան որոշ զինվորականներ իրենց սեփական խաղողի այգիներում, որպես ձրի աշխատուժ, աշխատեցնում են զինվորներին: Արդյունքում հիմնովին խախտվում է զինվորական կանոնադրությամբ նախատեսված ռեժիմը, որի հետեւանքով մեծապես տուժում են սահմանված դասընթացները, քանի որ հիմնականում այդ ժամանակամիջոցն է վատնվում խաղողի հավաքմանը: Բացի այդ, զինվորն իր կամքին հակառակ կատարում է մի աշխատանք, ինչն իր զինվորական պարտականությունների մեջ ամենեւին էլ չի մտնում: Բերք հավաքող յուրաքանչյուր զինվոր համարակալվում է, բացի այդ նշանակվում է որոշակի ժամանակամիջոց՝ երեք րոպե՝ մեկ արկղ խաղող հավաքելու համար: Վրդովեցուցիչ է, որ զինվորների այս աշխատանքը հսկում են ոչ միայն սպաները, այլեւ կողմնակի քաղաքացիները: Վերը նկարագրված կարգը սահմանված է, այսպես ասած, գլուխ պահող զինվորներին բացահայտելու համար: «Աշխատանքային օրը» հաճախ տեւում է նախաճաշից մինչեւ ուշ գիշեր: Հասկանալի է, որ այս պայմաններում դաստիարակված ու պատրաստված զինվորը մարտի դաշտ դուրս կգա որպես ոչ մարտունակ ռազմիկ:

ՄՈՒՇԵՂ ՏԵՐՏԵՐՅԱՆ

Այս տարի բնակչությանն անվճար բաժանվել է 170 հազար սեփականության վկայական

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Անշարժ գույքի հետ կապված ցանկացած գործարք՝ վաճառք, վարձակալություն, գրավ, փոխանակում կամ օգտագործում, 1999 թ.-ի մայիսից գործողության մեջ մտած օրենքի համաձայն նոտարական վավերացումից հետո 30-օրյա ժամկետում պետք է գրանցվի կադաստրի տարածքային մարմիններում: Հակառակ դեպքում այդ պայմանագիրը կորցնում է իր իրավաբանական ուժը: «Նոյյան տապան»-ի թղթակցի հետ զրույցում ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի նախագահի տեղակալ Աշոտ Մուսայանը նշեց, որ մինչեւ սույն օրենքի ընդունումը, կատարված գործարքների գրանցման համար արտոնություն է սահմանվել եւ անգամ 93-94 թթ.-ին կատարված գործարքները սահմանված կարգով ներկայացնելու դեպքում կգրանցվեն: Նշեց նաեւ, որ բնակարանների սեփականացման համար սահմանված գները չեն փոփոխվել, եւ 1 քառ. մետրի սեփականացման համար նախատեսված է 20 դրամ: Իսկ միջին սեփական տան գրանցման համար (տուրքերը ներառյալ) կպահանջվի մոտ 100 դոլարին համարժեք դրամ: Ըստ Ա. Մուսայանի, թեեւ 98 թվականին սեփականության վկայականների ձեւը փոփոխության է ենթարկվել, մինչ այդ տրված վկայականները պահպանում են իրենց իրավաբանական ուժը:

Նշվեց, որ ավելի բարդ է խնդիրը հողերի սեփականության իրավունքի վավերացման հարցում: Անվճարունակ բնակչությունը չի կարողանում կադաստրում հաստատել իրենց սեփականության իրավունքը, հետեւաբար կատարել նաեւ հողի առք ու վաճառք: Իսկ դա, ըստ Ա. Մուսայանի, խոչընդոտում է հողի երկրորդային շուկայի ձեւավորմանը: Ներկայումս միջազգային տարբեր ծրագրերի ֆինանսավորմամբ Հայաստանի ողջ տարածքը քարտեզագրվում է եւ բնակչությանը անվճար տրվում են սեփականության վկայականներ: Ա. Մուսայանի հավաստմամբ, առ այսօր տրվել է մոտ 170 հազար վկայական: Քարտեզագրման գործընթացը կավարտվի 2004-2005 թթ.-ին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Ժ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / հեռ. 562941, 582483
Apple Macintosh
համակարգչային ցանցը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Քաղաքական դաշտում համախմբումներ ըստ Սոցիալիստական կուսակցության

ՀՅԴ-ն, ՀԺԿ-ն, Սերժ Սարգսյանն ու Արկադի Վարդանյանն առաջին շարքում

«Ո՞ւմ ծրագրով է այսօր աշխատում Անդրանիկ Մարգարյանը՝ Ռոբերտ Քոչարյանի՞, թե՞ «Միասնության», պարզ չէ», երեկ հրավիրված մամլո ասուլիսում հարցադրում արեց Հայաստանի Սոցիալիստական կուսակցության նախագահ Մովսես Շահվերդյանը: Նախ, պրն Շահվերդյանը լրագրողներին հիշեցրեց, որ իրենք են, ըստ էության, հայտարարել Կարեն Դեմիրճյանի վերադարձը քաղաքականություն, 1998-ի նախագահական ընտրություններին պաշտպանել են վերջինիս թեկնածությունը: «Այնպես որ, մենք ունեցել ենք մասնակցություն հանրապետությունում վերջին տարիների քաղաքական անցուդարձերին»: Այս համատեքստում Մ. Շահվերդյանը նաեւ նշեց, թե իրենք շատ բան գիտեն, ինչը, սակայն, չի նշանակում, թե ամեն ինչ կասեն, բայց քաղաքական այսօրվա, հոկտեմբերի 27-ից հետո փոխված իրավիճակում որոշ բաներ հրապարակայնացնեն:

Այսքանով հանդերձ պրն Շահվերդյանի խոսքը դուրս չեկավ ավանդական դարձած շրջանակներից, որ երկրիս քաղաքական դաշտում խառնաշփոթ է տիրում, ինչն անմիջականորեն անդրադառնում է սոցիալ-տնտեսական վիճակի վրա: «Հայաստանը չունի անհրաժեշտ ռեսուրսներ ինքնուրույն ոտքի կանգնելու համար: Իսկ օտարերկրյա ներդրողները ռիսկի չեն դիմի, մինչեւ ապահոված չլինի կայունության մթնոլորտ գոնե 10 տարվա կտրվածքով: Այնպես որ, դարձյալ վերադառնանք քաղաքական դաշտին»:

Ըստ սոցիալիստական կուսակցության ղեկավարի, պիտի հստակեցնել մեր երկրի քաղաքական դաշտը՝ ձեւավորելով ազատական եւ ձախակողմյան երկու հզոր բեւեռներ: Այնուհետեւ պրն Շահվերդյանի խոսքը բացառման տրամաբանությամբ էր առաջանում: Այսպես, լիբերալ արժեքների հիմնական կրողները, ըստ նրա, ՀՀՇ-ական ուժերն են, որոնց վերադարձն իշխանության գրեթե անհնար է. «Եթե միայն այսօրվա իշխանությունները հանճարեղ սխալներ չգործեն»: Հետեւաբար պիտի կենտրոնանալ ձախակենտրոն բեւեռի վրա, որի իշխանության գալու հնարավորությունները պրն Շահվերդյանն առավել իրատեսական է համարում, եւ որ դաշտում իրենց կուսակցությունն այսուհետեւ ակտիվ գործելու է: Որպես ձախակողմյան բեւեռի կորիզ Մ. Շահվերդյանը նշեց երկու կուսակցություն՝ ՀՅԴ-ն, ՀԺԿ-ն եւ երկու անհատների՝ Արկադի Վարդանյանին ու Սերժ Սարգսյանին: Հիմա բացատրենք, թե ինչո՞ւ այս ուժերն ու անհատները պիտի միավորվեն, ինչո՞ւ ունեն միմյանց կարիքը: Նախ, սոցիալիստը նշեց, թե այսօր Հայաստանում որեւէ ուժ ի զորու չէ լիակատար պատասխանատվության: Գալով իր առանձնացրած կուսակցություններին՝ «ՀՅԴ-ի հնարավորությունները խիստ սահմանափակ են արտաքին ու ներքին հանգամանքներով պայմանավորված: Նրանք երբեք չեն կարող ունենալ զուտ դաշնակցական իշխանություններ, բայց մեծածավալ մասնակցության ներուժ ունեն»: Ինչ վերաբերում է ՀԺԿ-ին, պրն Շահվերդյանն ասաց, թե վերջինս ստեղծվել է ոչ թե որպես համախումբ ծրագրի, գաղափարի, այլ կոնկրետ անձի՝ Կարեն Դեմիրճյանի շուրջը: «Այսօր կուսակցությունը պիտի վերլուծի ստեղծված իրավիճակն ու հասկանա, որ ինքնուրույն գործել չի կարող»:

Արկադի Վարդանյանի հետ Հայաստանի սոցիալիստական կուսակցությանը միացնում է մտահոգությունը հայրենիքի ճակատագրի հանդեպ: Մ. Շահվերդյանը խոստովանեց, թե ինքը հանդիպումներ ունեցել է Ա. Վարդանյանի հետ, համատեղ միջոցառումներ են կազմակերպել: Բայց վերջին տխրահռչակ միտինգին ինքը չի մասնակցել:

Ու վերջապես ցուցակի վերջին ներկայացուցիչը՝ Սերժ Սարգսյանը, ըստ սոցիալիստական կուսակցության, ունի գործելու համար բոլոր անհրաժեշտ տվյալները, չնայած Մ. Շահվերդյանը երբեւէ չի էլ հանդիպել ՀՀ պաշտպանության նախարարին, ու նրա պատկերացումները սահմանափակվում են հեռուստաէկրանով: «Ընտրել եմ զորեղ ուժերի ու անհատների, քանզի գործելու ժամանակն է: Մենք պիտի պատրաստ լինենք փոփոխությունների առաջիկա 5-6 ամիսներին սոցիալական վիճակի վատթարացման ու հոկտեմբերի 27-ի դատավարության համատեքստում»:

ԱՍԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Զոհված միլիցիոներների հիշատակին կկանգնեցվի երկու հուշարձան

«Ֆիդայի» ՀԿ խորհրդի անդամները՝ միլիցիայի հատուկ նշանակության ջոկատի եւ միլիցիայի օպերատիվ հակազդման ջոկատների նախկին հրամանատարները, հիմնականում գնդապետներ, նոյեմբերի 29-ին լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ դժգոհեցին իշխանությունների կողմից անտեսվելուց, բացառությամբ հանրապետության նախագահի: «Սահմանների պաշտպանությանը ակտիվորեն մասնակցած միլիցիայի անունը ոչ մի տեղ չի հիշատակվում», հայտնեցին նրանք: Մինչդեռ իրենք առաջին կազմակերպված ջոկատներն էին, որ հակահարված տվեցին թշնամուն եւ երկրի հյուսիս-արեւելյան սահմանների պաշտպանության ժամանակ 19 զոհ տվեցին մարտադաշտում, իսկ ընդհանրապես՝ 25: Սակայն 70 տոկոսն այսօր դուրս է մղված համակարգից եւ պաշտպանության նախարարությունը ցանկություն չունի օգտագործելու նրանց պրոֆեսիոնալիզմը:

Նշվեց, որ հիշյալ ջոկատների մարտիկները ընդգրկված չեն նաեւ սոցիալական աջակցության պետական ծրագրերում: Պատճառն այն է, որ պատերազմական գործողություններին նրանց մասնակցությունը պաշտոնապես գործուղում է ձեւակերպվել եւ հիմա ՆԳՆ-ի հետ փորձում են շտկել փաստաթղթային ձեւակերպումները: Դա հնարավորություն կտա, որպեսզի նախկին միլիցիոներներին շնորհվի պատերազմի մասնակցի եւ հաշմանդամության կարգավիճակ:

Իսկ մինչ այդ, նրանց ասելով, գործընկերների սոցիալական աջակցության խնդիրները հնարավորինս լուծում է «Ֆիդայի» կազմակերպությունը: Հատուկ նշանակության ջոկատների կազմավորման 10-ամյակը կազմակերպությունը նշանավորել է Սյունիքում, Կապանում, Գորիսում, Մեղրիում, Շուռնուխում անցկացրած տոնական միջոցառումներով եւ տեղի միլիցիայի բաժանմունքի պետին հուշատախտակներ ամրացնելով: Միջոցառումները կեզրափակվեն Երեւանում երկու հուշարձանների բացումով՝ Հաղթանակի զբոսայգում եւ ՆԳՆ միլիցիայի վարչության շենքի առջեւ:

Ս. Գ.

Ի՞նչ կապ ունեն երրորդ կողմը եւ «պատվերը»

«Ազգի» նոյեմբերի 21-ի համարում «Պետեկամուտների նախարարությունը կանխավճարներ է հավաքում» հրապարակման մեջ ներկայացրել էինք առեւտրի մի քանի օբյեկտների սեփականատերերի հաղորդումը, թե իրենցից վերոնշյալ նախարարության աշխատակիցները կանխավճար են պահանջել: Հրապարակմանն արձագանքեց պետեկամուտների նախարարը՝ հերքելով կանխավճարների պահանջի մասին լուրերը եւ ներկայացնելով հարկերից խուսափող բազմաթիվ ընկերությունների մի ընդգրկուն ցանկ: Հավատարիմ մնալով օբյեկտիվ լուսավորություն տալու թերթի որդեգրած սկզբունքին, նոյեմբերի 22-ին հրապարակվեց նախնական անդրադարձ նախորդ օրվա հրապարակմանը («Նախարարը պահանջել է վճարել հարկերը»), իսկ հաջորդ օրը նախարարի հարցազրույցը («Անդրանիկ Մանուկյան. «Անկախ ամեն ինչից ես հարկերը հավաքելու եմ», 23 նոյեմբերի): Հարցազրույցին կցված էին նախարարության ներկայացրած հարկային պարտավորություններն ընդհանրապես կամ մասամբ չկատարող մի քանի ընկերությունների անվանումները եւ ցուցանիշները: Սակայն, դրանից հետո վերստին հնարավորություն է ընձեռվել նախարարության ներկայացրած տվյալների հետ անհամաձայնություն հայտնած ընկերություններին իրենց տվյալները ներկայացնել («Զիգզագը» մուծել է ոչ թե 7,5 մլն, այլ 550,7 մլն հարկ», «Հայր եւ որդի Երիցյանները» թյուրիմացաբար է հայտնվել ցուցակում», 24 նոյեմբերի, «Պերճանքը նույնպես բողոքում է», «Քալանթար» ՍՊԸ 2000 թ. 9 ամսվա ֆինանսական գործունեության մասին», 25 նոյեմբերի): Այս ամենով հանդերձ անհասկանալի է մնում, թե ի՞նչ կապ ունի պետեկամուտների նախարարի հեռախոսազանգը «Հայոց աշխարհ» օրաթերթին՝ **«Ազգում»** նրա հարցազրույցի հրապարակման հետ (տես «Հայոց աշխարհ», 24 նոյեմբերի): Կամ երբվանի՞ց կոնֆլիկտի երկու կողմերի տեսակետների ներկայացումը, երբ այդ կողմերից մեկը նախարարն է, համարվում է պատվեր՝ ուղղված խնդրի հետ կապ չունեցող երրորդ կողմի (տվյալ դեպքում «Հայոց աշխարհի») դեմ: Եվ ի վերջո, թե ի՞նչ են խոսել նախարարը եւ «Հայոց աշխարհի» խմբագիրը կամ թղթակիցը՝ իրենց անձնական գործն է եւ որեւէ հետաքրքրություն **«Ազգի»** համար չի ներկայացնում:

«ԱԶԳ»

Համագործակցություն Թուրքիայի ազդեցության ներքո՞

Սկիզբը՝ էջ 1

Նա ընթերցեց նաեւ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի ուղերձը, որում մասնավորապես շեշտվում էր, թե Հայաստանը, կարծում է, որ համագործակցությունը կնպաստի տարածաշրջանում խաղաղության հաստատմանը:

Ռուսաստանի դեսպան Անատոլի Դրյուկովը ներկայացրեց նաեւ Ռուսաստանի արտաքին գերատեսչության նախարար Իգոր Իվանովի ուղերձը, որն այս ընթացքում այդ կազմակերպության նախարարների խորհրդի նախագահն է: Իվանովը գտնում է, որ Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպությունը, որը հիմնադրվել է 10 տարի առաջ, իր գործունեությամբ արդեն հասցրել է միջազգային ասպարեզում հեղինակություն ձեռք բերել՝ 11 անդամակցող երկրների համատեղ ջանքերի շնորհիվ:

Ինչպես անվանումից կարելի է եզրակացնել, կազմակերպությունը նպատակադրված է մշակվող բազմակողմանի տնտեսական համագործակցության նախագծերն իրականացնելու անդամակցող երկրներում: Հիմնական ուղղություններն են՝ օրենքի գերակայության ապահովում, օրենսդրության ներդաշնակեցում, առեւտրի, մանր ու միջին ձեռներեցության խրախուսում, մաքսային կառավարում եւ վիզային հարաբերություններ, կազմակերպության շրջանակներում ազատ առեւտրի դաշտի ապահովում, բանկային գործ եւ ֆինանսներ, տրանսպորտի եւ կոմունիկացիայի հիմնախնդիրների վերհանում, պայքար կազմակերպված հանցավորության եւ կոռուպցիայի, մարդկանց առեւտրի դեմ, տուրիզմ, ինչպես նաեւ մշակութային եւ սոցիալական հարցեր:

Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպության օրենսդիր մարմինն է նրա խորհրդարանական վեհաժողովը, որի լիագումար նիստերը տեղի են ունենում տարեկան երկու անգամ, հաջորդը՝ վեց ամիս հետո Բաքվում: Գործադիրը նախարարների խորհուրդն է, որը կազմված է անդամակցող երկրների արտաքին գործերի նախարարներից: Ունի սեփական ֆինանսավորման աղբյուր՝ Բիզնես-բանկը, որի հասույթներով կազմակերպությունը փորձում է այս կամ այն ծրագիրն իրագործել: Կազմակերպությունն ընդլայնման միտումներ է դրսեւորում. երեկ վեհաժողովը ընդառաջեց Սլովակիայի Հանրապետության դիմումին՝ անդամակցելու կառույցին եւ ընդունեց նրան առայժմ դիտորդի կարգավիճակով: Լիիրավ անդամ դառնալու շեմին են նաեւ Եգիպտոսի եւ Իսրայելի օրենսդիր մարմինները:

Թերեւս այս է պատճառը, որ ԱԺ խոսնակ Արմեն Խաչատրյանը կազմակերպության եւ վեհաժողովի հետագա գործունեության հանդեպ լավատեսորեն է տրամադրված. «Սա գործընթաց է, որը վկայում է կառույցի հեղինակության բարձրացման մասին: Այն իրողությունը, որ Հայաստանում անցնում է նման համաժողով, հավաստիացնում եմ, որ մեր քաղաքական հեղինակության բարձրացմանը նպաստող լուրջ քայլ է: Դուք կտեսնեք, որ մնացյալ երկրների աջակցությամբ շատ հարցեր Հայաստանում կոնկրետ լուծումներ կստանան»:

Նման լավատեսական պնդումների հիմքը սակայն բավականին երերուն է, եթե անգամ չասենք պրակտիկորեն անհնարին:

Ուշադրություն դարձնենք, որ կազմակերպության ստեղծման նախաձեռնողներից ամենաշահագրգիռը Թուրքիան է եղել, որի առաջնահերթ նպատակը տարածաշրջանում ազդեցության ոլորտներ տարածելու խնդիրն է: Դա չժխտեց նաեւ վեհաժողովում Հայաստանի պատվիրակության ղեկավար Վիկտոր Դալլաքյանը. «Որեւէ համագործակցության շրջանակներում յուրաքանչյուր երկիր նախեւառաջ ելնում է իր շահերից: Իհարկե, նման նախաձեռնություն իրականացնելիս Թուրքիան առաջին հերթին հետապնդել է այս տարածաշրջանում հեգեմոն դերի գրավելու գաղափարը, իր տնտեսական լծակներն օգտագործել՝ այդ դերն ապահովելու համար: Մնացածն արդեն մյուս երկրների խնդիրն է, թե որքանով կարող են նրանք իրենց ազգային շահերը եւ խնդիրները համապատասխանեցնել կամ հակակշռել Թուրքիայի այդ ձգտումներին»: Իսկ դրանք ակնհայտ են. Ռուսաստանը հակակշռում է Թուրքիային որպես ռազմավարական դաշնակից ունենալով Հայաստանին, Ադրբեջանը չի անտեսում իր համագործակցությունը Թուրքիայի հետ, Կիպրոսի առումով հակասություններ ունի Հունաստանը: Պնդել, թե քաղաքական նման բարդությունները կարող են շրջանցել տնտեսական համընդհանուր նպատակները, միամտություն կլիներ առավել եւս երբ հենց տնտեսական փոխհամագործակցության շրջանակներում էլ ամեն ինչ չէ, որ հստակ է: Հայաստանը նման հարաբերություններ իր երկու հարեւանների՝ Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի հետ չունի, իսկ Վրաստանը կոշտ դիրքորոշում է արտահայտում իր հանդեպ Ռուսաստանի կողմից վիզային ռեժիմի անցկացման հարցում: Այս ամենից դեռ կարելի կլիներ գլուխ հանել, եթե կազմակերպությունն ինքը նման կոնֆլիկտներ կարգավորելու իրավական հիմքեր մշակեր:

Կազմակերպության կանոնադրությամբ որեւէ լծակ չի ամրագրվում, որով հնարավոր լիներ խորհրդին վեհաժողովի ընդունած որոշումները պարտադրել եւ համապատասխան ընթացք տալ: Այսինքն՝ խորհուրդը կարող է գործել ըստ իր հայեցողության: Ամեն դեպքում Հայաստանը միայն մեկ առումով կարող է օգտագործել կազմակերպությանը, ինչպես հայտնի է հայկական պատվիրակությունը նախորդ վեհաժողովների ընթացքում տարածաշրջանում էկոլոգիական խնդիրների կարգավորման շրջանակներում դիմել է անդամակցող երկրներին՝ օգնելու լուծել Սեւանա լճի հիմնախնդիրը եւ մեծ հույսեր է կապում դրա հետ: Սակայն դրա մասին հաջորդիվ:

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՆ՝ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՔ

Խիստ կարեւոր է, որ այդ հիմքն ամուր լինի. Հայաստանի էներգետիկան վերջին տարիներին ուժգին ցնցումների ենթարկվեց, ինչը, բնականաբար, նրա համար անհետեւանք չմնաց: Այս առումով հետաքրքիր է, թե ինչպիսին էր էներգետիկ կարողությունը խորհրդային ժամանակաշրջանում, էներգետիկ ճգնաժամի տարիներին եւ դրանից հետո՝ այսինքն հիմա: Այսպես, 1989 թ., երբ դեռեւս գործում էր ատոմակայանը, Հայաստանում արտադրվել է 15 մլրդ կվտ/ժ էլեկտրաէներգիա, որից 2,5-3 մլրդ կվտ/ժ արտահանվում էր ԽՍՀՄ էներգետիկ համակարգ: Այսինքն, Հայաստանի պահանջն այդ տարիներին կազմել է տարեկան 12-12,5 մլրդ կվտ/ժ: Ներկրվող գազի ծավալները կազմել են 6 մլրդ խմ, չնայած նախատեսվում էր այդ ծավալը հասցնել մինչեւ 17 մլրդ խմ:

Արտադրվող էլեկտրաէներգիայի մեջ ՀԱԷԿ-ի բաժինը 25 տոկոս էր, ՀԷԿ-երինը՝ 15 տոկոս, ՋԷԿ-երինը՝ 60 տոկոս: Համեմատության համար ներկայացնենք ներկա պատկերը. ԱԷԿ՝ 40 տոկոս, ՋԷԿ-եր՝ 40 տոկոս, ՀԷԿ-եր՝ 20 տոկոս: Ատոմակայանի ընդհանուր հզորությունը կազմում է 885 մգվտ, որից գործում է միայն երկրորդ էներգաբլոկը՝ 385 մգվտ հզորությամբ: Ջերմակայաններից ամենահզորը Հրազդանի ՊՇԷԿ-ն է՝ 1100 մգվտ, այնուհետեւ Երեւանի ՋԷԿ-ը՝ 550 մգվտ, Վանաձորի ՋԷԿ-ը՝ 94 մգվտ: Վերջինիս վերաբերյալ Կարեն Գալուստյանը տեղեկացրեց, որ ի թիվս երկու այլ օբյեկտների՝ Վանաձորի Քիմմանրաթելերի եւ Քիմիական գործարանների, ՋԷԿ-ը եւս սեփականաշնորհվել է, սեփականատիրոջ՝ «Պրոմեթեւս» ընկերության կողմից հիմնովին նորոգվել է եւ պատրաստ է վերագործարկման: Հիդրոէլեկտրակայանները հիմնականում կենտրոնացված են Սեւան-Հրազդան եւ Որոտանի կասկադների վրա:

Առաջինի հզորությունները կազմում են 500 մգվտ, սակայն, նկատի ունենալով Սեւանի ջրի մակարդակի պահպանման անհրաժեշտությունը, էներգետիկ նպատակներով այնտեղից արդեն մեկուկես տարի է ջուր բաց չի թողնվում: Այդ պատճառով էլ էլեկտրաէներգիան այստեղ արտադրվում է միայն ոռոգման սեզոնին: Որոտանի ՀԷԿ-երի հզորությունը 404 մգվտ է, որտեղ պետք է արտադրվի 1 մլրդ կվտ/ժ էլեկտրաէներգիա, սակայն գործնականում արտադրվում է 700-800 մլն կվտ/ժ, եւ քանակը կնվազի (մինչեւ 500 մլն կվտ/ժ), երբ կառուցվի Որոտան-Արփա-Սեւան թունելը: Այս դեպքում 100-160 մլն խմ ջուր պետք է մղվի Սեւանա լիճ:

Հաջորդը էներգետիկ անվտանգության խնդիրներն են: Այս առումով Հայաստանն ամենածանր վիճակում հայտնվել է 1992-95 թթ., երբ չէր աշխատում ԱԷԿ-ը, հանրապետությունը շրջափակված էր, իսկ գազատարը անընդհատ (28 անգամ) պայթեցվում էր: Այդ տարիներին անկանոն էր էներգիայի ոչ միայն մատակարարումը, այլ նաեւ որակը. 47 հց-ի փոխարեն այն տատանվում 42-43 հց-ի սահմաններում: Բազմաթիվ վթարներ էին տեղի ունենում ներքին ցանցերում: Գեներատորային կորուստները հասել էին ուղղակի անթույլատրելի մակարդակի՝ 40-55 տոկոսի: Չմոռանանք, որ թույլատրվող նորմատիվային կորուստները կազմում են 18 տոկոս եւ ասացվում է, որ ընդհանուր կորուստները գերազանցել են 60 տոկոսը: Սա ի միջի այլոց: Այս տարիներին, բնականաբար, բացակայում էր կենտրոնացված ջերմամատակարարումը:

1995-96 թթ.-երը արդեն ճգնաժամի հաղթահարման տարիներն էին, երբ վերաբացվեց ատոմակայանը, կանոնավորվեց գազամատակարարումը, եւ բնակչությունը ստացավ 24 ժամյա հոսանք: 1997-98 թթ.-ը կարելի է բնութագրել կայունացման տարիներ: Այդ հատվածում նախադրյալներ ստեղծվեցին ֆինանսական աջակցման համար, մշակվեցին համակարգի բարելավման ծրագրեր, իրականացվեց որոշ օբյեկտների սեփականաշնորհում: Մասնավորապես սկսեցին արդյունավետ գործել 13 սեփականաշնորհված ՀԷԿ-երը: Ընդունվեցին «Էներգետիկայի մասին» եւ ոլորտին առնչվող մի շարք այլ օրենքներ: Նախարարը կարեւորեց 1997 թ. «Գազպրոմի» հետ կնքված պայմանագիրը եւ ստեղծվեց «Հայռուսգազարդ» ընկերությունը: Ակնկալվում է, որ գազի մատակարարումը դեպի Թուրքիա պետք է ապահովել, որը, սակայն, քաղաքական պատճառներով առայժմ չի իրականացվում:

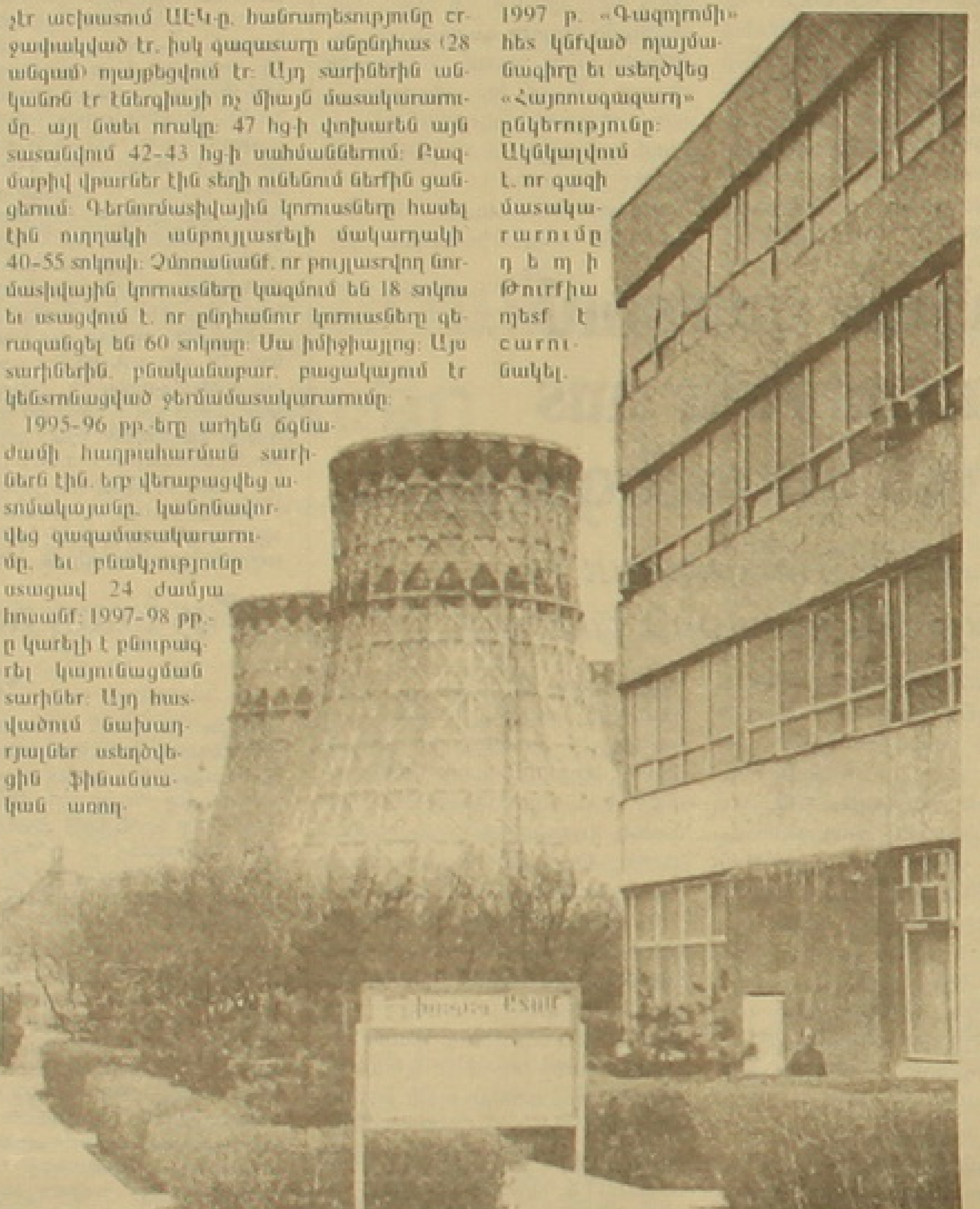

1998-2001 թթ. էներգետիկ համակարգի համար պետք է լինեն ֆինանսական բարելավման տարիներ: Առաջնայինը համակարգի ֆինանսական առողջացման խնդիրն է: Էներգետիկայի նախարարի կարծիքով այստեղ կուտակված պարտքերի մարման ուղղությամբ ձեռնարկված վարչական միջոցառումները սպառվել են: Այդ պատճառով կտրուկ քայլերի ձեռնարկման անհրաժեշտություն է առաջացել, որոնցից համարվում է բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհումը: Համապատասխան օրենքն ընդունելուց հետո արդեն կազմվել է 16 հոգանոց հանձնաժողով, որտեղ 7-ը ԱԺ պատգամավորներ են, 1-ը՝ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի ներկայացուցիչ: Լուծվել է նաեւ խորհրդատուի ընտրության հարցը, այն է «Չադբուրն ընդ Փարկ» միջազգային իրավախորհրդատվական ընկերությունը:

Այս ամենով հանդերձ, Հայաստանը դեռեւս շատ անելիքներ ունի էներգետիկ անվտանգության ապահովման համար: Հայաստանը չունի իր վառելիքային ռեսուրսները, գազը մատակարարվում է միայն մեկ ուղով, նկատի ունենալով Սեւանի նշանակությունը, նվազում են հիդրոռեսուրսների օգտագործման հնարավորությունները, էներգահամակարգի սարքավորումները մաշված են: Վերջինիս հզորությունների 38 տոկոսը շահագործվում է արդեն 38 տարուց ավելի: ՋԷԿ-երը հասել են իրենց սահմանային (200 հզ. ժամ) աշխատանքի ժամկետներին, ՀԷԿ-երի սարքավորումների 20 տոկոսն ունեն ավելի քան 20 տարվա, այդ թվում 50 տոկոսը՝ ավելի քան 40 տարվա հնություն: Երբ 2004 թ.-ին ատոմակայանը փակվի, ապա էներգետիկ անվտանգության առումով մենք ետ կվերադառնանք 1992 թ. մակարդակին: Չնայած որոշակի քայլեր արվել են անվտանգության նվազագույն պայմանների համար (գազի պահեստավորում, Իրան-Հայաստան էլեկտրահաղորդման գծի կառուցում), այնուամենայնիվ, դրանք բավական չեն: Ատոմակայանի փակման դեպքում, անգամ, եթե դա տեղի ունենա ոչ թե 2004 թ., այլ 2010 թ. (ԱԷԿ-ի գործունեության թույլատրելի ժամկետի լրացումը), ապա անհրաժեշտ է ունենալ դրան փոխարինող հզորություններ: Այդպիսիք դիտարկվում են Իրան-Հայաստան գազատարը, հիդրոռեսուրսների օգտագործման զարգացումը, վառելիքի սեփական պաշարների ստեղծումը, էներգախնայողությունը, այլընտրանքային քամու եւ արեւի էներգետիկայի զարգացումը: Չի բացառվում նաեւ նոր ատոմակայանի կառուցումը:

Ինչեւէ:

Ամփոփելով ոլորտի պատկերը ներկայացնող ցուցանիշները՝ կարող ենք եզրակացնել, որ էներգետիկան 1992-1995 թթ. ճգնաժամից հետո աստիճանաբար վերագտավ իրեն: Սակայն հարկ է նշել, որ նրա առջեւ ծառացած խնդիրները խիստ բարդ են եւ այստեղ մեծ ծավալի ներդրումների անհրաժեշտություն է զգացվում:

ԿԱՐԵՎՈՐՆ ԱՐՏԱՀԱՆՄԱՆ ԱՃՆ Է

Անկախության հռչակումից հետո Հայաստանը սկսեց ինքնուրույն արտաքին տնտեսական քաղաքականություն վարել, ինչից նա զրկված էր խորհրդային տարիներին: Սակայն դեռեւս հաջողված համարել չի կարելի: Եթե հետադարձ հայացք նետենք Հայաստանի Հանրապետության գոյության անցած տարիների արտաքին առեւտրի ցուցանիշին, հիմնականը, որ աչքի է զարնում, արտահանման եւ ներմուծման ծավալների մեծ տարբերությունն է ի վնաս առաջինի: Պատկերն, իհարկե, այլ կլիներ, եթե մեր ձեռնարկությունները չկորցնեին գործընկերներին նախկին խորհրդային տարածքում եւ մասնավորեցումից հետո գնային այլ ճանապարհով: Այսինքն՝ սարքավորումները մեծածախ չնչին գներով վաճառելու փոխարեն, դրանց նորացման եւ շուկայական հարաբերություններին համապատասխանեցման միջոցով իրականացնեին իրենց գործունեությունը: Այդ դեպքում արտահանման-ներմուծման հաշվեկշիռը եթե դրական չլիներ էլ, ապա գոնե բացասական տարբերությունն այդպիսի չափերի չէր հասնի: Հայտնի է, որ Հայաստանի արդյունաբերությունն ուներ արտահանման ուղղվածություն եւ աշխատում էր Խորհրդային Միության մեծ շուկայի համար: Այսպես թե այնպես, սկսած 1993 թ.-ից (1991-92 թթ. պաշտոնական վիճակագրություն չէր տարվում) այդ տարբերությունը շուրջ 100 մլն դոլարից աճելով, 1998 թ. հասավ բարձրակետին՝ 681 մլն դոլար: Այդ ցուցանիշն առավել կտրուկ սկսեց աճել 1995-96 թթ.-ից (համապատասխանաբար 400 մլն եւ 565 մլն դոլար): Նույն 1996 թ.-ից սկսած ներմուծման ծավալները մշտապես տատանվել են 800-900 մլն, իսկ արտահանմանը՝ 220-290 մլն դոլարի սահմաններում: Այս ցուցանիշների մեջ 1997-98 թթ. պատկերի վրա կտրուկ փոփոխություն արձանագրվել է 1999-ին: Չնայած այդ տարին տնտեսության համար բնորոշվում էր ոչ նպաստավոր: Դա պայմանավորված էր խորհրդարանական ընտրություններով եւ հատկապես հոկտեմբերի 27-ով: Այդուհանդերձ, այդ տարվա ընթացքում Հայաստանից արտահանվեց 231 մլն դոլարի արտադրանք (նախորդ տարվանից 11 մլն դոլարով ավելի), ներմուծվեց 811 մլն դոլարի արտադրանք (91 մլն դոլարով պակաս 1998 թ.-ից): Բացասական հաշվեկշիռը նախորդ տարվա համեմատ կրճատվեց շուրջ 100 մլն դոլարով եւ կազմեց 580 մլն դոլար: Սակայն այստեղ հարկ է ընդգծել նաեւ այն փաստը, որ հաշվեկշռի կրճատումն արդյունք էր ինչպես ապրանքաշրջանառության ընդհանուր, այնպես էլ ներմուծման ծավալների անկման, այլ ոչ թե արտահանման աճի: Մինչդեռ իրական առաջընթացը պայմանավորվում է հենց վերջին գործոնի առկայությամբ: Իսկ եթե դիտարկելու լինենք 2000 թ. 9 ամսվա ցուցանիշը, ապա ակնհայտ է դառնում, որ այս առումով արձանագրվել է որոշակի դրական տեղաշարժ: Համաձայն ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության տվյալների, այս ժամանակահատվածում Հայաստանից արտահանվել է 212 մլն դոլարի արտադրանք, որը 22,5 տոկոսով գերազանցում է նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի ցուցանիշը: Ճիշտ է, ներմուծումը եւս աճել է 10,9 տոկոսով եւ կազմել 632 մլն դոլար: Արտահանման եւ ներմուծման ներկա միտումների պահպանման դեպքում բացասական հաշվեկշիռը տարեվերջին կկազմի 580-600 մլն դոլար, որը մոտ կլինի նախորդ տարվա ցուցանիշին: Սակայն, ի տարբերություն 1999 թ., 2000 թ. նույն ցուցանիշը կարձանագրվի ավելի շատ արտահանման աճի, քան ներմուծման ծավալների անկման շնորհիվ: Այս տարվա առաջին 9 ամիսներին արձանագրված արտահանման որոշակի աճն առավել կարեւորվում է, եթե նկատի ունենանք, թե ինչպիսի լարված ներքաղաքական մթնոլորտ էր տիրում հոկտեմբերի 27-ից մինչեւ ընթացիկ տարվա առաջին կեսը: Մյուս արձանահիշատակ գործոնն այն է, որ արտահանվող ապրանքները որակապես փոխվել են: Դրանց մեջ զգալիորեն ավելացել է վերջնական արտադրանքի բաժինը, որն անցյալում ավանդաբար արտադրվել է Հայաստանում: Ի թիվս արտահանվող ապրանքատեսակների, հարկ է նշել հայկական կոնյակը, պղնձի բարձր պարունակությամբ հանքանյութը, մոլիբդենը, լեռնամետալուրգիայի ոլորտի այլ արտադրանքը, ոսկերչական եւ ադամանդագործական իրերը, սարքաշինական եւ թեթեւ արդյունաբերական ապրանքները, այն դեպքում, երբ նախկին տարիներին արտահանման մեջ գերակշռում էր մետաղի ջարդոնը, հանքանյութը, իսկ վերջնական արտադրանքը շատ փոքր չափաբաժին ուներ: Փոխվել է նաեւ արտահանման ուղղվածությունը: Ավելացել է Եվրամիության անդամ երկրներում (հիմնականում Բելգիա եւ Հոլանդիա) սպառվող արտադրանքը, ինչն արդյունք է ադամանդագործության արագ զարգացման:

Վերոնշյալը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ իրական հնարավորություններ կան իրագործելու կառավարության ծրագրի տարեկան 25 տոկոս արտահանման աճ ունենալու մասին դրույթը: Պարզապես հարկավոր է նաեւ պահպանել ներքաղաքական այն կայուն վիճակը, որին հասել ենք ծանրագույն փորձություններ հաղթահարելով: Այլապես այս պահին արձանագրված դրական միտումները հեշտությամբ կարող են ի չիք դառնալ:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Գյուղնախարարը՝ մթերումից իրացում շղթայի մասին

Այս տարի ստացված աննախադեպ բարձր բերքի մթերումներն ավարտվեցին: Սակայն առաջացան գյուղացիների հանձնած բերքի դիմաց վճարումների, բանկերի կողմից վերամշակող ձեռնարկությունների վարկերի տրամադրման եւ ձեռնարկություններին արտադրանքի իրացման շուկաների որոնման խնդիրներ: Այս առթիվ գյուղատնտեսության նախարարության ձեռնարկած քայլերին տեղեկանալու նպատակով դիմեցինք նախարար Զավեն Գեւորգյանին:

– Դա, ըստ էության, մեր գործը չէ, բայց մենք մի կողմ չենք կանգնել: Ավարտվեց առաջին՝ մթերումների փուլը, որը կազմակերպված էր շատ հստակ: Իհարկե, կարելի էր ավելի լավ կազմակերպել: Որոշակի հերթեր գոյացան միայն Երեւանի կոնյակի գործարանի մոտ: Երկրորդը գյուղացուն մթերած արտադրանքի դիմաց գումարը տրամադրելու փուլն է: Ձեռնարկությունները դեռեւս գումարներն ամբողջությամբ չեն տվել: Պատճառն այն է, որ իրենք էլ բանկերից վարկերն ամբողջությամբ չեն ստացել: Մենք ամենօրյա բանակցություններ ենք վարում բանկերի հետ, որպեսզի արագացնենք գումարների հատկացումը: Վերջին փուլը վերամշակող ձեռնարկության արտադրանքն արտահանելն է: Այդ ուղղությամբ լուրջ աշխատանք է տարվել մի շարք ընկերությունների հետ եւ պայմանավորվածություններ ձեռք բերվել գինենյութ, լոլիկի մածուկ վաճառելու մասին: Եթե հաջողվի այս վերջին փուլի գործընթացը դնել հունի մեջ, ապա անխափան կգործի: Կրկնում եմ, այս պահին զբաղված ենք գինու եւ պահածոների գործարանների արտադրանքի իրացման հարցերում նրանց օժանդակելով:

Էջը պատրաստել է ՀՀ կառավարության «Տնտեսական բարեփոխումների վերլուծական-տեղեկատվական կենտրոնը»:

Մամուլի խորհրդական՝

ՌՈՒՄԱ ԵԳԱՆՅԱՆ:

ԱԶԳ

միջազգային

ՎԱՂԸ

Ենթադրվում է Քոչարյան-Պուտին հանդիպում Մինսկում

Ալիեւը կմասնակցի ԱՊՀ գագաթաժողովին

Դեկտեմբերի 1-ին Բելառուսի մայրաքաղաք Մինսկում տեղի կունենա ԱՊՀ անդամ 12 երկրների ղեկավարների հերթական գագաթաժողովը: Երեկ «Ազգը» գրել էր, որ գագաթաժողովի շրջանակներում նախատեսվում է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հերթական հանդիպումը, եթե Հեյդար Ալիեւը ժամանի Մինսկ: Այսօր արդեն հստակ է. չնայած 77-ամյա Ալիեւի առողջական պրոբլեմներին, Ադրբեջանի նախագահը կմասնակցի գագաթաժողովի աշխատանքներին: Ամենայն հավանականությամբ տեղի կունենա Ալիեւ-Պուտին հանդիպում: Մեկ շաբաթ առաջ Մոսկվայում Ռուսաստանի, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հոգեւոր առաջնորդների հանդիպման ավարտին ՌԴ նախագահ Պուտինն ասել էր, թե պարբերաբար հեռախոսազրույցներ է ունենում Հ. Ալիեւի հետ: Նոյեմբերի 28-ին կայացել է Պուտին-Ալիեւ հերթական հեռախոսազրույցը. ռուսական ԶԼՄ-ների հաղորդագրությունների համաձայն, «նախագահները քննարկել են ԱՊՀ անդամ պետությունների ղեկավարների խորհրդի նիստի աշխատանքներին առնչվող հարցեր»: Ի դեպ, վերջնականապես ճշտվել է Պուտինի պաշտոնական այցի ժամկետը. ՌԴ նախագահը Բաքվում կլինի երեք օր 2001 թ. հունվարի 9-11-ը:

Արդեն ավանդական են դարձել ԱՊՀ գագաթաժողովների շրջանակներում Ռուսաստանի եւ Հարավային Կովկասի երեք հանրապետությունների նախագահների «3+1» ֆորմատով հանդիպումները: Ենթադրաբար, այս անգամ նման հանդիպում չի կայանա: Վրաստանի նախագահը չի ժամանի Մինսկ: Եթե մեկ շաբաթ առաջ ԱՊՀ գործադիր քարտուղար Յուրի Յարովին Թբիլիսիում հաջողվել էր էդ. Շեւարդնաձեին համոզել, որ անպատճառ մասնակցի մինսկյան հանդիպմանը, ապա այսօր, երբ պարզ է, որ Ռուսաստանը դեկտեմբերի 5-ից այցագրային կարգ է մտցնում Վրաստանի հետ, Շեւարդնաձեն վճռել է չմասնակցել ԱՊՀ գագաթաժողովի աշխատանքներին: Ամեն դեպքում, երկուշաբթի, Բելառուսի նախագահ Ալ. Լուկաշենկոյի հետ հեռախոսազրույցում, Շեւարդնաձեն ներողամտություն է հայցել Մինսկ չժամանելու համար:

Վրաստանի հետ այցագրային կարգի հաստատումը այլեւս անիմաստ է դարձնում Վրաստանի ԱՊՀ կազմում մնալը: Նախագահ Շեւարդնաձեն «Իզվեստիային» տված հարցազրույցում ասել է. «ԱՊՀ-ն հեռանկար ունի միայն այն դեպքում, եթե նա անկախության եւ տարածքային ամբողջականության, իր անդամ երկրների ինքնիշխանության կարեւորագույն գործոն դառնա: Միայն այդ դեպքում ԱՊՀ-ն կարող է ամրապնդվել եւ զարգանալ: Ոչ թե ներկայիս ամորֆ կառույցի տեսքով, այլ որպես գործունյա եւ լուրջ կազմակերպություն»:

Երկուշաբթի Ալ. Լուկաշենկոն հեռախոսազրույց է ունեցել նաեւ ՌԴ նախագահ Վլ. Պուտինի հետ, քննարկել գագաթաժողովի օրակարգի հարցերը: Գագաթաժողովում քննարկման թեմա կլինեն ԱՊՀ տարածքում ազատ առեւտրի գոտի ստեղծելու, ԱՊՀ հակաահաբեկչական կենտրոնի հեռանկարները, հումանիտար խնդիրներ:

Մինսկում չի բացառվում ՀՀ եւ ՌԴ նախագահների առանձնազրույցը: Նախօրեին «Ազգը» դիմելով նախագահ Քոչարյանին՝ Վլ. Պուտինի հետ հնարավոր հանդիպման վերաբերյալ, ստացել էր հետեւյալ պատասխանը. «Պայմանավորվածություն չունենք, բայց նման հանդիպում չենք բացառում»:

ԱՊՀ այս գագաթաժողովը վերջինը կլինի Մոլդովայի նախագահ Պ. Լուչինսկու համար: Մոլդովան չի պատրաստվում դուրս գալ ԱՊՀ-ից, պարզապես գագաթաժողովի օրը՝ դեկտեմբերի 1-ին, այդ երկրում տեղի կունենան նախագահական ընտրություններ, ավելի հստակ՝ Մոլդովայի խորհրդարանը կընտրի երկրի նախագահին: Երկրի առաջնորդ ընտրելու այս ձեւն առաջին անգամ է կիրառվում ԱՊՀ ամբողջ տարածքում: Նախագահ Լուչինսկին իր թեկնածությունը չի առաջադրել:

Դեռեւս ճշտված չէ Ուզբեկստանի նախագահ Ի. Քարիմովի մասնակցությունը ԱՊՀ մինսկյան գագաթաժողովին: Մինչդեռ պարզ է, որ Թուրքմենստանի նախագահ Ս. Նիյազովը չի մեկնի Մինսկ: Ազգային հեռուստատեսությանը տված հարցազրույցում Թուրքմենբաշին ասել է, որ դեկտեմբերի 1-ին հանդես կգա հատուկ դասախոսությամբ՝ նվիրված Թուրքմենստանի «չեզոք» քաղաքականության հնգամյակին: Նիյազովը մի քանի անգամ ասել է, որ Թուրքմենստանը կարեւորում է երկկողմ հարաբերությունները, բացի այդ, Աշգաբադը չի մասնակցում ԱՊՀ տարածքում ազատ առեւտրի գոտու եւ հակաահաբեկչական կենտրոնի ստեղծման աշխատանքներին, խնդիրներ, որոնք առաջնային են Մինսկի հանդիպման օրակարգում:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

«Կավկազ» նավահանգստում երկաթուղային լաստանավի կառուցման ծրագիրը ձախողված չէ»

«Ազգին» հավաստիացնում է արտադրական ենթակառուցվածքները համակարգող նախարար Դավիթ Զադոյանը

«Մի քանի օր առաջ հայկական պատվիրակությունը՝ տրանսպորտի եւ կապի փոխնախարար Հ. Բեգլարյանի գլխավորությամբ, եղել է «Կավկազ» նավահանգստում, հանդիպել ռուսական կողմի հետ: Ծրագրի իրականացման աշխատանքները երբեք այսքան ակտիվ չեն եղել, ինչպես հիմա: Մենք զարմացած ենք ու գոհ, որ ռուսական կողմը մեծ ակտիվություն եւ հետեւողականություն է դրսեւորում: «Կավկազ» նավահանգստում երկաթուղային լաստանավի կառուցման ծրագրին զարկ տրվեց սեպտեմբերին, Մոսկվայում կայացած Պուտին-Քոչարյան հանդիպումից հետո: Հայկական կողմը բիզնես-ծրագիր է ուղարկել Սեւծովյան համագործակցության զարգացման բանկին՝ վարկ ստանալու ակնկալիքով: Ծրագրի տապալման ոչ մի մտահոգություն չկա», «Ազգի»՝ «խոսակցություններ կան, թե հայ-ռուսական «Կավկազ» ծովային փոխադրումների հայ-ռուսական համատեղ ձեռնարկության ծրագիրը տապալվում է» հարցմանն ի պատասխան նշեց ՀՀ արտադրական ենթակառուցվածքները համակարգող նախարար Դավիթ Զադոյանը:

Հիշեցնենք, որ ծովային փոխադրումների «Կավկազ» հայ-ռուսական համատեղ ձեռնարկությունը՝ 50/50 մասնաբաժիններով, ստեղծվել է անցյալ տարվա հոկտեմբերին: Հայաստանը շրջափակված է թշնամաբար տրամադրված Թուրքիայով ու Ադրբեջանով, եւ միամտություն է հուսալ, թե Հայաստանից առանց քաղաքական զիջումներ կորզելու այս երկրները մեր առջեւ կբացեն Եվրոպա եւ Ռուսաստան տանող ճանապարհները, ապա կենսական անհրաժեշտություն է Վրաստանի տարածքով, Փոթի եւ Բաթում նավահանգիստներով Ազովի ծովի «Կավկազ» նավահանգիստ բեռնափոխադրումների ճանապարհը:

Ե՞րբ է կատարվելու առաջին բեռնափոխադրումը: Այս հարցը համարելով չափազանց բարդ, Դ. Զադոյանը պատասխանեց. «Երբ նավը գնենք»:

Ի դեպ, ՀՀ տրանսպորտի եւ կապի նախարարության լրատվականից մի քանի օր առաջ ստացված մամլո հաղորդագրության մեջ նշվում է. «Աշխատանքներ են տարվել լաստանավի ընտրության ուղղությամբ, բանակցությունները տեղի են ունեցել Բուլղարիայում՝ գերմանական Նավատեր կազմակերպության հետ: «Կավկազին» առաջարկվել էր 1,5 մլն դոլար արժողությամբ մի լաստանավ: Այս գինը եվրոպական չափանիշներով բավական բարձր է...»:

Հուսանք, որ հայ-ռուսական այս համատեղ ծրագիրը քաղաքական պատճառներով չի ձախողվի:

Թ. Հ.

ՌԴ պաշտոնաթերթը՝ մամուլի նախարարության ենթակայության տակ

Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության նախագահ Միխայիլ Կասյանովը ստորագրել է կառավարության որոշում «Ռոսիյսկայա գազետայի» խմբագրության մասին»: Փաստաթղթի համաձայն, թերթը ՌԴ մամուլի նախարարության ենթակայության տակ է, իսկ գործունեությունը ղեկավարում է գլխավոր խմբագիր-գլխավոր տնօրենը, որին նշանակում ու ազատում է ՌԴ մամուլի նախարարը: Նախարարության վրա դրված է թերթի հիմնադրի գործառույթի կատարումը եւ թերթի թողարկման համար անհրաժեշտ բյուջետային հատկացումների ապահովումը: Թերթի խմբագրությունը լուծարվում կամ վերակազմավորվում է կառավարության որոշմամբ: Կառավարությունը ՌԴ մամուլի նախարարությանը հանձնարարել է 2 ամսվա ընթացքում հաստատել թերթի կանոնադրության նոր խմբագրությունը եւ լուծել գործունեության կազմակերպական-ստեղծագործական, արտադրատնտեսական ու կադրային հարցերը:

Տ. Լ.

Նոր ցնցումներ Ադրբեջանում

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 29-ին, տեղական ժամանակով ժամը 00:37-ին Ադրբեջանի տարածքում տեղի է ունեցել երկրաշարժ, որի էպիկենտրոնը գտնվում է Բաքու քաղաքից 60 կմ հյուսիս-արեւմուտք: Ինչպես հայտնեցին Հայաստանի սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունից, երկրաշարժի ուժգնությունն էպիկենտրոնում կազմել է 3-4 բալ: Սեյսմիկ ցնցումները վկայում են Բաքու քաղաքի մոտակայքում նոյեմբերի 25-ին առաջացած խզվածքի շարունակվող ակտիվացման մասին: Ադրբեջանի առողջապահության նախարար Ալի Ինսանովը հրապարակել է նոյեմբերի 25-ին Ադրբեջանում տեղի ունեցած երկրաշարժի զոհերի եւ վիրավորների թվի վերաբերյալ ճշտված տվյալները: Նախարարի տեղեկությունների համաձայն, նոյեմբերի 28-ի դրությամբ զոհերի թիվը հասել է 31-ի: Բժշկական օգնություն է ցուցաբերվում 367 մարդու, որոնցից 37-ի վիճակը համարվում է ճգնաժամային:

Վրաստանում բարձրավոլտ գիծ է պայթեցվել

ԹԲԻԼԻՍԻ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արեւմտյան Վրաստանում անցած գիշեր պայթեցվել է էլեկտրահաղորդման բարձրավոլտ գիծը, որն ապահովում է էլեկտրաէներգիայի մատակարարումը երկրի տարբեր տարածաշրջաններ: Վրաստանի հեռուստատեսությամբ այսօր հաղորդված այս լուրը ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաստատել են Վրաստանի էներգածառայությունների իրազեկ աղբյուրներ: Ըստ նախնական տվյալների, պայթյունը տեղի է ունեցել էլեկտրահաղորդման գծի Զուգդիդի եւ Ծալենջիխա շրջանների (Արեւմտյան Վրաստան) միջակա տարածքում գտնվող տեղամասերից մեկում: Մասնագետները չեն բացառում, որ դա դիվերսիա է: Տվյալ փաստի առնչությամբ հետաքննություն է կատարվում:

Օլբրայթը պահանջում է հանել ռուսական զորքերը Վրաստանից եւ Մոլդովայից

ՎԻԵՆՆԱ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ պետքարտուղար Մ. Օլբրայթը Ռուսաստանից պահանջել է դուրս բերել իր զորքերը Մոլդովայից եւ Վրաստանից: Վիեննայում ԵԱՀԿ երկրների արտաքին գործերի նախարարների համաժողովում Օլբրայթը հայտարարել է նաեւ, որ Ռուսաստանը պետք է հնարավորինս շուտ թույլ տա ԵԱՀԿ աշխատակիցներին վերադառնալ Չեչնիա: Եվրոպայի անվտանգության եւ համագործակցության կազմակերպությունը մինչ օրս անհաջող փորձում էր համոզել Ռուսաստանին զորքերը հանել Մոլդովայի Մերձդնեստրյան շրջանից: Ինչ վերաբերում է Վրաստանին, ապա Եվրոպայում սովորական զինված ուժերի մասին պայմանագրին համապատասխան Ռուսաստանը պետք է այնտեղից իր զորքերը հանի եկող տարվա հուլիսից ոչ ուշ:

Եվրատյացության ալիք Մեծ Բրիտանիայում

Վերջին օրերին եվրամիության ղեկավարներից ոմանք քննադատական ելույթներ ունեցան Նիսի գագաթաժողովի նախօրեին Մեծ Բրիտանիայի բռնած ինքնամեկուսացման գծի առնչությամբ, շփոթության մատնելով առանց այդ էլ խիստ զգուշավոր վարչապետ Թոնի Բլերին: Մինչդեռ անգլիական մամուլը եվրատյացության իսկական արշավ է սկսել: Երկու միլիոն տպաքանակ ունեցող «Մեյլ օն սանդի» կիրակնօրյա թերթը գրեց, թե եվրամիության «խավարամիտ» գործիչներն ուզում են բրիտանական անձնագրերի արքայական զինանշանը փոխարինել 12 աստղերով:

Եվրահանձնաժողովն անմիջապես հերքեց այդ կեղծ տեղեկատվությունը: Այդուհանդերձ, եվրոպական գործերի բրիտանացի նախարար Քեյթ Վազը հարկ համարեց կրկին հավատարմության երդում տալ բրիտանական գահին եւ անձնագրին: «Լիբերասիոն» թերթը գրում է, որ Մեծ Բրիտանիայում եվրատյացների կամ «եվրոսկեպտիկների» արշավը փաստորեն դիմադրության չի հանդիպում: Եվրահանձնաժողովի պատվերով հուլիսին անցկացված հարցումը վկայում է, որ բրիտանացիների միայն 1/4-ն է դրականորեն վերաբերվում եվրամիությանը: Դա ամենացածր ցուցանիշն է վերջին 20 տարում:

«Ֆայնենշլ թայմսի» տվյալներով, վարչապետ Թոնի Բլերը համաեվրոպական գործերի մասին խոսում է գլխավորապես արտերկրում եւ միայն մեկ անգամ է խոսել սեփական երկրում: Որպես կանոն, նա այս հարցում խուսափում է հստակ ձեւակերպումներից: Բայց Նիսի համաժողովը նրան կստիպի ընտրություն կատարել: «Բլերն այլեւս չի կարող միաժամանակ հանդես գալ թե անկախ Մեծ Բրիտանիայի պաշտպանի եւ թե եվրամիության լավ աշակերտի դերում», գրում է «Դեյլի թելեգրաֆ» թերթը:

Եթե Լոնդոնը հարկման, սոցիալական ապահովման եւ սահմանային վերահսկման հարցերում հրաժարվի սեփական վետոյի իրավունքից, ապա պահպանողականները Բլերին կանվանեն դավաճան եւ ինքնիշխանության թշնամի: Եթե եվրամիությունն ընդունի «Հիմնական իրավունքների խարտիան», ապա բրիտանական թերթերը կպախարակեն դաշնատեսության հիմնաքարը հանդիսացող եվրոպական այդ սահմանադրությունը:

Վերջին շաբաթվա ընթացքում հակամիութենական կրքեր են բորբոքում մասնավորապես Մեծ Բրիտանիայի նախկին վարչապետ Մարգարեթ Թետչերը եւ պահպանողականների նոր առաջնորդ Ուիլյամ Հեյգը, անդադար քննադատելով «եվրոպական բանակ», այսինքն Արագ արձագանքման ուժեր ստեղծելու գաղափարը:

Անգլիացի եվրատյացների կարծիքով, Մեծ Բրիտանիային ծուղակն են գցել եւ փորձում են բաժանել դաշնակից ԱՄՆ-ից: «Սանդի թայմսը» գրում է, թե բրիտանացի զինվորներին ուզում են ծառայեցնել թշնամուն, քանի որ եվրամիության ուժերի շտաբի ապագա պետ Ռայներ Շուվիրթի հայրը «կռվել է նացիստների համար»: Անգլիական թերթերից մեկը նույնիսկ գրեց «Նապոլեոնի փոխվրեժի» մասին: Իսկ Բլերն առայժմ լռում է:

Պ. Ռ.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Այս գործն անկանգ է

Թարգմանչաց տոն «Գարունի» նախաձեռնությամբ, եւ մրցանակներ...

Երեկ Հայաստանի գրողների տանը թարգմանչաց տոն էր առանց չափազանցության։ Ինչպես ասաց գրականագետ Դավիթ Մուրադյանը, «այս դահլիճում դեսպաններ են նստած»։ «Գարուն» ամսագրի կազմակերպած այս միջոցառմանն իսկապես ներկա էին ոչ միայն «գեղարվեստական խոսքի դեսպաններ»-թարգմանիչները, այլեւ մեր երկրում գտնվող դիվանագիտական ծառայությունների ներկայացուցիչներ. ՀՀ-ում Ուկրաինայի դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոն, Գերմանիայի դեսպան Ֆոլկեր Զայցը, Բուլղարիայի դեսպան դոկտոր Իվան Իվանչեւը, Հայաստանում Հունաստանի հյուպատոս Յակովոս Կարակիդիսը, Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի բաժնի տնօրեն Ջոն Բալյանը...

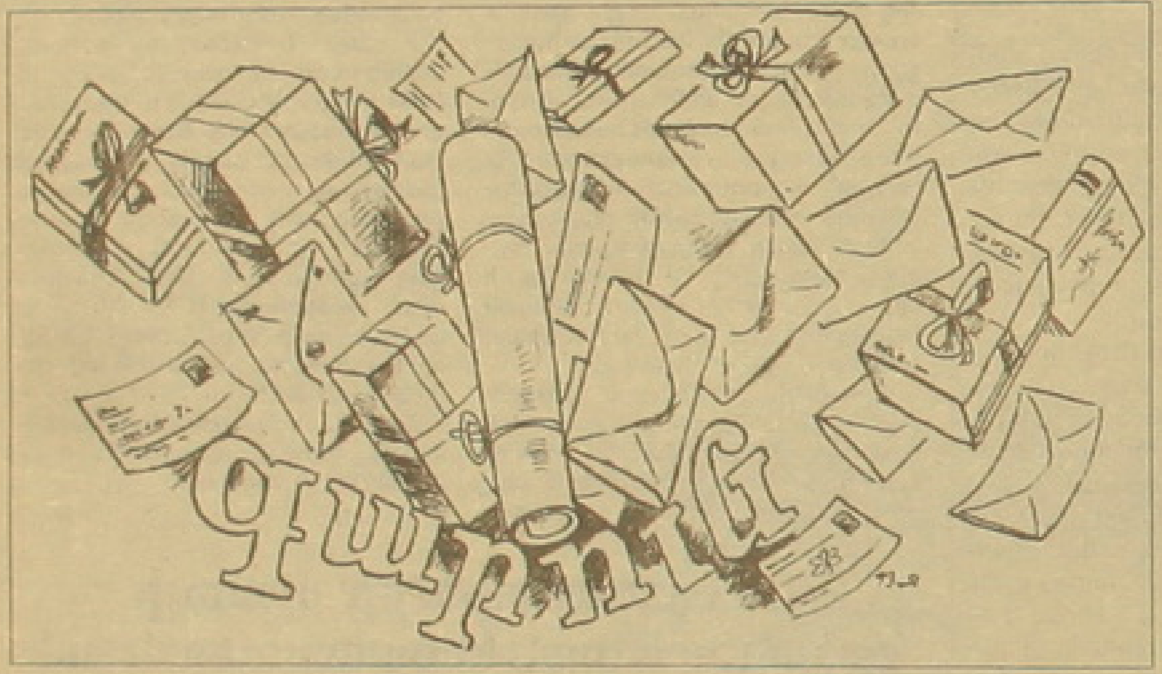

Խոսեց Հայաստանի գրողների միության նախագահ Հրանտ Մաթեւոսյանը, որին եւս Դավիթ Մուրադյանն անվանեց «գրականության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան»։ «Միշտ ջանացել ենք կապերի մեջ լինել աշխարհի մեծ ժողովուրդների, մեծ գրականությունների հետ, ասաց Հր. Մաթեւոսյանը։ Եվ դա մեզ հաջողվել է»։

Հասկանալի պատճառներով ուշադրությամբ լսվեց Հայաստանում Ուկրաինայի դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոյի... հայերեն ասված խոսքը։ Ալեքսանդր Բոժկոն վաղուց արդեն ծանոթ է ոչ միայն հայ ժողովրդին եւ Հայաստանին, այլեւ հայ մշակույթին։ Երեւանի պետական համալսարանի շրջանավարտը դեռ ուսանողական տարիներին զբաղվել է գեղարվեստական թարգմանություններով։ «Երբ «Գարունի» գլխավոր խմբագիր Լեւոն Անանյանն առաջարկեց ուկրաինական գրականությանը նվիրված համար պատրաստել, երբ աշխատում էինք այդ թարգմանությունների վրա, երբ արդեն վերջնական տեսք ստացավ «Գարունի» այդ համարը, բոլորիս համար էլ պարզ դարձավ, թե որքան կարեւոր գործ ենք անում»։ Ու ահա այս կարեւոր գործի համար ի շնորհակալություն Ուկրաինայի դեսպանը մրցանակներ եւ շնորհավորագրեր հանձնեց Անուշավան Մեսրոպյանին, Օլգա Պարխոմենկոյին, Ռայիսա Դառագյոզյանին։ Վերջինս մրցանակի դրամական մասն անմիջապես նվիրեց Երեւանի թիվ 8 գիշերօթիկ դպրոցի 200 երեխաներին։

Առավել բանաստեղծական խոսեց Հայաստանում Բուլղարիայի Հանրապետության դեսպան Իվան Իվանչեւը. «Եթե Հայաստանի եւ Բուլղարիայի բոլոր հանդեսներն իրենց բոլոր համարները նվիրեին հայ-բուլղարական բարեկամական, մշակութային, գրական կապերին, տաք դրամ չէին բավականացնի ամսական մեկ անգամ լույս տեսնելով»։ Հիրավի, դարերի պատմություն ունեն հայ-բուլղարական նաեւ թարգմանական կապերը։ Ամեն տարի եւ մեզ մոտ, եւ Բուլղարիայում բազմաթիվ գրական գործեր են թարգմանվում եւ տպագրվում։ Բուլղարական գրականության թարգմանությունների համար մրցանակը շնորհվեց Մարգարիտ Թերզյանին։

«Մենք հույներս եւ հայերս մեր բարեկամությունը հաստատել ենք նախ եւ առաջ թարգմանությունների միջոցով, ասաց Հունաստանի հյուպատոս Յակովոս Կարակիդիսը։ Եվ մինչեւ օրս էլ այդ բարեկամությունը շարունակվում է»։

Բանաստեղծ, գրականագետ, բանասիրության դոկտոր Հենրիկ Էդոյանն ասաց, որ աշխարհն ստեղծված է կամուրջների վրա։ Իսկ ամենամտին կամուրջները թարգմանություններն են։ «Գարունը ցույց տվեց, որ թարգմանական համարներ տպագրելն անչափ կարեւոր գործ է եւ կարողացավ այդ գործը համակարգել», ասաց Հ. Էդոյանը։

Հայաստանում Գերմանիայի դեսպան Ֆոլկեր Զայցն ասաց, որ այստեղ Հայաստանում, իր կազմակերպած առաջին ընդունելություններից մեկին հրավիրել էր միայն մշակույթի, արվեստի, գրականության հայ գործիչներին. «Ես գիտեմ, որ մտավորականությունը, մանավանդ գրականության ոլորտի մտավորականները մեծ ուժ են։ Եվ պատահական չէ, որ ցնցված երկրի իշխանավորի համար հենց նրանք են ամենամեծ վտանգը ներկայացրել»։ Ըստ արժանվույն գնահատելով հայ գրող-թարգմանիչների աշխատանքը, այս անգամ Գերմանիայի դեսպանը մրցանակը հանձնեց Արա Առաքելյանին։

«Ռուսական գրականության մեծերին Պուշկինին եւ Դոստոեւսկուն թարգմանելը եւ բարձր մակարդակով թարգմանելը պատիվ կբերեր ամեն մարդու, ասաց Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպանության մշակութային կցորդ Անդրեյ Ստեղինգովը։ Ու ահա ես շատ ուրախ եմ, որ այսպիսի բարձր կարգի թարգմանություններ է արել Արմեն Հովհաննիսյանը։ Շնորհակալություն նաեւ «Գարուն» ամսագրի գլխավոր խմբագիր Լեւոն Անանյանին ռուս գրականությանը նվիրված համարի համար»։

Մրցանակների ու շնորհակալագրերի հեղեղը չէր դադարում։ Այս իմաստով հատկապես առատաձեռն էր Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամ կազմակերպությունը, որի արվեստի եւ մշակույթի ծրագրի պատասխանատու Արմինե Հովհաննիսյանը «մրցանակներով երջանկացրեց» Սվետլանա Հագերտին, Ռոզա Եղիազարյանին, Մերի Մուլիասյանին, Հենրիկ Էդոյանին, Նունե Աբրահամյանին, Արամ Արսենյանին, Սամվել Մկրտչյանին, Վահրամ Մարտիրոսյանին, Սոնա Հարությունյանին...

Իսկապես, թարգմանչաց մեծ տոն էր գրողների տանը, որից անմասն չէր մնացել նաեւ Երեւանի մամուլի ակումբը, որի նախագահ Բորիս Նավասարդյանը տարվա մրցանակաբաշխությունն ամփոփելուց առաջ, բացառության կարգով, «Գարունի» գլխավոր խմբագրին հանձնեց ակումբի տարվա մրցանակներից մեկը։

Ի դեպ, «գլխավոր մեղավորը» «Գարուն» ամսագրի խմբագրակազմը եւ Լեւոն Անանյանը միայն շնորհակալության խոսքեր չասացին։ Այս դժվար, անփող ժամանակներում հանդիսույթի ամեն մի մասնակից, անկախ այն բանից, ունի դիվանագիտական աստիճան, թե ոչ, ստացավ «Գարունի» բազմաթիվ համարներ եւ «Բառարան Սուրբ Գրոց», որը հրատարակել է «Գարունի» «Ապոլոն» հրատարակչությունը։

– Մենք համոզված ենք, որ կարեւոր գործ ենք անում, ասաց Լեւոն Անանյանը։ Եվ համոզված ենք, որ այս գործն անկանգ է։

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉԸ

Յուսուֆ Քարշի անհանգիստ ուղին

Աշխարհի շատ քիչ լուսանկարիչների է հաջողվել այնպիսի բարձունքների հասնել, որոնց հասավ հայազգի Յուսուֆ Քարշը։ Նրա անունն այժմ գրեթե առասպելական հնչողություն ունի։ Ալբերտ Էյնշտեյնի, Էռնեստ Հեմինգուեյի, Պաբլո Պիկասոյի նման աշխարհահռչակ մարդկանց նախընտրած նկարիչն է եղել։ 90-ամյա արվեստագետը, որ վերջին տարիներին բնակություն է հաստատել ամերիկյան Բոստոն քաղաքում, միակ լուսանկարիչն ու կանադացին է, որ ընտրվել է «Who's Who» («Ով ով է») հեղինակավոր հանրագիտարանում ներկայացվելու համար։ «International Who's Who»-ի խմբագիրներն այն կարծիքին են, որ համաշխարհային ճանաչման արժանացած լուսանկարիչներ են Իրվինգ Պենը եւ Ռիչարդ Էյվդընը, բայց Քարշը անգերազանցելի է մնում,

որովհետեւ «վարպետ դիմանկարիչ է»։

Յուսուֆ Քարշն այս պատիվն ընդունել է՝ ասելով. «Ինձ համար առանձնաշնորհ է ներկա դարում իրենց ազդեցությունը թողած տղամարդկանց ու կանանց լուսանկարելը եւ կրկնակի պատվի արժանացած եմ համարում այն, որ ընտրված եմ միանալու նրանց, ում լուսանկարել եմ»։

Մալաք Քարշը՝ Յուսուֆի եղբայրը, որն իր հերթին բնապատկերի եւ լուսանկարների հռչակավոր արվեստագետ է, հայտարարել է, որ իրեն շատ հպարտ է զգում եղբոր ընտրությամբ. «Սա պատիվ է ոչ միայն մեր ընտանիքի, այլեւ բոլոր լուսանկարիչների եւ լուսանկարչական արվեստի համար ընդհանրապես», ասել է նա։

Ինչպե՞ս սկսվեց Քարշի ճանապարհը...

1924 թվականին Յուսուֆը գաղթում է Կանադա, հորեղբոր՝ Ջորջ Նաքաշի մոտ, որն արդեն լուսանկարչական գործունեություն էր ծավալել երկրի մայրաքաղաքում եւ ճանաչված դիմանկարիչ էր (Մալաքը եղբայրների հետ Կանադա է հասնում ավելի ուշ)։ Ջորջ Նաքաշը Յուսուֆին ուղարկում է Բոստոն՝ աշակերտելու Ջոն Կարոյին՝ այդ ժամանակների ամերիկյան հանրածանոթ լուսանկարիչներից մեկին։ Յուսուֆը Կանադա է վերադառնում 1932-ին եւ իր սեփական արվեստանոցը հաստատում Օտտավայում։

Կանադացի լուսանկարիչների եւ պատկերազարդողների ընկերակցությունը Յուսուֆ Քարշին պատվել է նրա ողջ կյանքի ընթացքում եւ վերջերս կրկին մի մրցանակ շնորհեց նրան։ Այս ընկերակցության նախկին նախագահ Ջոն Հարֆիլը ժամանակին եղել է Մալաք Քարշի օգնականը եւ հիշում է. «Մալաքն ինձ միշտ ուղարկում էր Քարշի մոտ։ Տպավորիչ մի մարդ էր նա, որ միշտ պատրաստ էր զրուցելու երիտասարդների հետ եւ միշտ տրամադիր՝ երիտասարդներին շատ ժամանակ հատկացնելու»։

Սակայն Յուսուֆ Քարշը նույն հանդարտ վարվելակերպը չուներ, երբ լուսանկարում էր, եւ հավանաբար նրա անհանգիստ կեցվածքն էր, որ ի վերջո հռչակ ապահովեց նրա համար...

1941 թվականին, երբ Համաշխարհային երկրորդ պատերազմն էր ընթանում Եվրոպայում, Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ուինստոն Չերչիլը ժամանում է Կանադա եւ դիմում Քարշին՝ լուսանկարվելու համար։ Հարֆիլը պատմում է. «Ասում են, թե Չերչիլը միայն երեք րոպե է տրամադրել Քարշին։ Լուսանկարահանումը հապճեպ եւ շատ պետք է կատարվեր, եւ Քարշը չի կարողանում իր ուզած արտահայտությունը տեսնել Չերչիլի դեմքին, որովհետեւ վերջինս բերանից չի հանում սիգարը։ Քարշը քայլով առաջ է նետվում, սիգարը խլում, հանում վարչապետի բերանից, անմիջապես լուսանկարում... Եվ Չերչիլը պատմության մեջ մնում է զայրույթի արտահայտությունը դեմքին դաջված այս լուսանկարով եւս։ Մինչ այսօր Չերչիլի ամենահայտնի լուսանկարն է սա։ Նրա զայրացկոտ հոնքերն ու նայվածքը, հաղթական կեցվածքը միավորված են՝ ասելու համար, թե «Անգլիան ծնկի չի իջել, ոչ ոք չպետք է կարողանա նրան պարտության մատնել»։ Այնուհետեւ Հարֆիլն ավելացնում է. «Այս լուսանկարն է, որ դեպի բարձունքներ առաջնորդեց Քարշին»։

«Who's Who»-ում Քարշի անունը տեղ է գտել իռլանդացի թատերագիր Սեմյուել Բեքեթի, շվեդ ռեժիսոր Ինգմար Բերգմանի, հույն երգչուհի Մարիա Կալասի, իտալացի տենոր Լյուչիանո Պավարոտիի եւ 20-րդ դարի այլ մեծերի կողքին։

Ս. Գ.

Հնչեցին իսահակյանական երգեր

ԵՊՀ-ում ուսանողները նշեցին մեծ բանաստեղծի հոբելյանը

Շարունակվում են Ավետիք Իսահակյանի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված հանդիսությունները։

Մեծ բանաստեղծի հոբելյանի առթիվ սեպտեմբերին Երեւանի պետական համալսարանի ուսանողական ակումբում տարբեր ֆակուլտետների ուսանողներ ներկայացրին Իսահակյանի կյանքն ու գործունեությունը վերարտադրող դրվագներ, կարդացին նրա ստեղծագործություններից։

Ըստ հետաքրքրությունների, պետական համալսարանում հիմնականում ուսանողների նախաձեռնությամբ գործում է տասնչորս ակումբ, որտեղ կազմակերպվում են ամենատարբեր միջոցառումներ՝ նվիրված արվեստին, գրականությանը։

Երաժշտասերների ակումբի նախագահ, ֆիզիկայի ֆակուլտետի չորրորդ կուրսի ուսանող Նարեկ Մալյանի նվագակցությամբ ներքո հնչեցին Իսահակյանի խոսքերով գրված մի շարք երգեր։ Ներկաների համար հաճելի անակնկալ էր լսել օտար լեզուներով թարգմանված իսահակյանական ստեղծագործությունների հիման վրա գրված երգերը։

ԻՐԻՆԱ ԶԱՐԵՅԱՆ

Երեք կոմպոզիտոր, երեք ուղղություն

Վաղը՝ դեկտեմբերի 1-ին, «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում կկայանա Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի համերգը։ Այս անգամ համերգը ղեկավարելու է Ռուբեն Ասատրյանը։ Արթուր Հոնեգերի «Ամառային հովվերգությունը», Դմիտրի Շոստակովիչի թիվ 1 կոնցերտը ջութակի եւ նվագախմբի համար (մենակատար՝ Յուրի Պողոսյան), Լյուդվիգ վան Բեթհովենի թիվ 7 սիմֆոնիան. ահա այն ստեղծագործությունները, որոնք ներկայացվելու են ունկնդիրների ուշադրությանը։

Վանաձորում մեծ շուքով նշվեց Հրանտ Մաթեւոսյանի ծննդյան 65-ամյակը

Օրերս Վանաձորի Հովհ. Աբելյանի անվան թատերասրահում մեծ շուքով նշվեց ականավոր արձակագիր Հրանտ Մաթեւոսյանի ծննդյան 65-ամյակը։ Միջոցառումը կազմակերպել էին Լոռու մարզպետարանը եւ ՀԳՄ Լոռու մարզային բաժանմունքը։ Ներկա էին Վանաձորի եւ մայրաքաղաքից ժամանած մտավորականներ, գրողներ, արվեստագետներ։

Երեկոն վարում էր Գ. Սունդուկյանի անվան ազգային ակադեմիական թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Վահե Շահվերդյանը։ Սկզբում ընթերցելով գրողի դավանանքը հանդիսացող տողերը. «Ստիպված եմ լինել իմ ժամանակի տարեգիրը... Ուզում եմ ճշմարիտ վերծանողը լինել նրանց ճակատագրի, ովքեր անհատականություն են, բայց կորուստների ու նվաճումների ամփոփագիր են մնում որպես անդեմ-անանունանցյալ սոսկական միավոր, մեծ ողբերգություններում միայն համր ֆոն են եւ վատ գրողների անզոր գործերում ամբոխ են կնքվում...»։

Հոբելյարին ողջույնի խոսք ասացին եւ նվերներ հանձնեցին Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը եւ Վանաձորի քաղաքապետ Սամվել Դարբինյանը։

Շնորհավորանքի խոսք ասացին բանաստեղծ Հրաչյա Սարուխանը, երգիծաբան Սամվել Խալաթյանը եւ ուրիշներ։

Միջոցառման ընթացքում ներկայացրին դրվագներ Հր. Մաթեւոսյանի «Աշնան արեւ» վիպակի բեմականացումից, որի պրեմիերան Հովհ. Աբելյանի անվան թատերասրահում կկայանա դեկտեմբերի 5-ին։

Գրողին ողջունեցին գեղարվեստական խմբեր եւ անհատ կատարողներ։ Վերջում Հր. Մաթեւոսյանը երախտագիտություն հայտնեց Լոռեցի իր հայրենակիցներին՝ ջերմ ու անկեղծ մեծարանքի համար։

ՍԱՄՎԵԼ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Մարզական

ՌԵՊՈՐՏԱԺ՝ SABERATOUR-SEVAN ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՄԲ

Արտաշես Մինասյանը հաղթահարում է ինքն իրեն

Գագիկ Հովհաննիսյանը հաղորդում է Դելիից

Եվս մեկ հայ գրոսմայստեր հաջողությամբ ավարտեց աշխարհի առաջնության անդրանիկ փուլի մրցախաղը եւ շարունակում է պայքարը երկրագնդի ուժեղագույն շախմատիստի տիտղոսի համար: Հաղթանակն Արտաշես Մինասյանին տրվեց ոչ հեշտությամբ: Դեռ ստամբուլյան օլիմպիադայի եզրափակիչ պարտիաներից հետո երեւանցին մի տեսակ ընկճված տրամադրություն ուներ, եւ երբ Դելիում ֆիլիպինցի Վիլամայորի հետ հիմնական մրցախաղն ավարտեց 1-1 հաշվով, Արտաշեսը կես-լուրջ, կես-կատակ սկսեց հետաքրքրվել, թե կարո՞ղ է արդյոք տուն վերադառնալ Կարեն Ասրյանի հետ, որն այսօր, ավաղ, թողնում է Հնդկաստանը: Այն բանից հետո, երբ լրացուցիչ առաջին պարտիայում Մինասյանը պարտություն կրեց, կարելի էր մտածել, որ իրականանում են ամենահոռետեսական կանխատեսումները: Բայց, բարեբախտաբար, հայ շախմատիստը ուժ գտավ հաղթահարելու ինքն իրեն եւ կարծես միանգամից վերափոխվեց, իսկ որ շախմատային առումով Մինասյանը գերազանցում է ֆիլիպինցի գրոսմայստերին, ոչ ոք չէր կասկածում: Եվ ահա Արտաշեսը նախ երկրորդ 25 րոպեանոց պարտիայում հավասարեցրեց հաշիվը, ապա մեկը մյուսի ետեւից շահեց երկու 15 րոպեանոց հանդիպումները: Ընդ որում, յուրաքանչյուր խաղից հետո Մինասյանը գործում էր ավելի ու ավելի վստահ: Այսպիսով, Արտաշես Մինասյանը, ինչպես եւ մրցումների մասնակից եւս չորս հայ գրոսմայստերներ՝ Վլադիմիր Հակոբյանը, Ռաֆայել Վահանյանը, Սմբատ Լպուտյանը եւ Սերգեյ Մովսիսյանը, կշարունակի պայքարը երկրորդ փուլում:

«Նոկաուտ» համակարգը շատ դաժան է, եւ մեկնարկից արդեն երեք օր հետո տղամարդկանց մրցաշարի 100 մասնակիցներից 36-ը արդեն թողնում են Դելին: Անհաջողակների մեջ են, մասնավորապես, ճանաչված գրոսմայստերներ Պոնոմարյովը, Լոթիեն, Սակաեւը, Ֆյոդորովը, Սուտովսկին... Իսկ չեմպիոնի տիտղոսն այժմ վիճարկող 64 շախմատիստների մեջ նաեւ 28 ուժեղագույններն են, որոնք իրենց վարկանիշների շնորհիվ ազատվել էին առաջին փուլից:

Եվ այսպես, այժմ բոլոր հայ շախմատիստները հզոր մրցակիցներ ունեն: Ռաֆայել Վահանյանը կհանդիպի Բարեեւի (Ռուսաստան), Սմբատ Լպուտյանը՝ Ռուբլեւսկու (Ռուսաստան), Արտաշես Մինասյանը՝ Գուրեւիչի (Բելգիա), Վլադիմիր Հակոբյանը՝ Ալեքսանդրովի (Բելառուս), Սերգեյ Մովսիսյանը՝ Խորդակեւսկուի (Մոլդովա) հետ: Եթե Վահանյանի, Լպուտյանի եւ Մինասյանի պոտենցիալ մրցակիցները հայտնի էին վաղուց, ապա Հակոբյանի եւ Մովսիսյանի հակառակորդները պարզ դարձան լրացուցիչ մենամարտերից հետո: Խորդակեւսկուն հաղթահարեց իսպանացի Գոդենայի դիմադրությունը, իսկ Ալեքսանդրովը եւ նրա մրցակից եգիպտացի էլ Թահերը յուրահատուկ ռեկորդ սահմանեցին ոչ-ոքիների երկարատեւ շարանից հետո գործը հասցնելով կայծակնայինին:

Բոլոր լրացուցիչ պարտիաների ավարտից հետո գլխավոր մրցավար, ֆիլիպինցի Կաստո Աբունդոն անցկացրեց վիճակահանություն՝ որոշելու համար երկրորդ փուլի առաջին պարտիաներում ինչ գույնով են խաղալու մասնակիցները: Պարզվեց, որ Հակոբյանը, Լպուտյանը, Մովսիսյանը սկսելու են սպիտակներով, իսկ Վահանյանը եւ Մինասյանը՝ սեւերով:

Նկատեմ, որ աշխարհի առաջնության «գործող անձանց» մեջ մեր հայրենակիցների թիվը նշված շախմատիստներով չի սահմանափակվում: Առաջնության կազմակերպիչներից մեկը ՖԻԴԵ-ի փոխնախագահ, հայ ճանաչված գործարար Արսյոն Տարասովն է: Մրցավարների մեջ է սիրիահայ Միքայել Շաշաեւյանը, որը վերջին տարիներին աշխատում է Կատարում: Իսկ տողերիս հեղինակին վիճակվել է աշխարհի առաջնության վճռաբեկ հանձնաժողովի վեց անդամներից մեկը լինելու պատիվը: Հանձնաժողովի մեջ են նաեւ ՖԻԴԵ-ի առաջին փոխնախագահ Մակրոպուլոսը (Հունաստան), Եվրոպա եւ Աֆրիկա աշխարհամասերի նախագահներ Կուպինը (Սլովենիա) եւ Մազուզը (Ալժիր), հանրաճանաչ մրցավար Գիյսենը (Հոլանդիա) եւ գրոսմայստեր Ալեքսանդրիան (Վրաստան):

ՀԱՕԿ

Գործկոմի նիստը

Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Բենուր Փաշայանը, ըստ փոխնախագահ Աշոտ Մելիք-Շահնազարյանի տեղեկության, ներկայումս գտնվում է Կրասնոդարում, որտեղ սրտի զննում է անցնում: Նա նշեց, որ Փաշայանը նույնիսկ համապատասխան բժշկական տեղեկանք է ուղարկել: Կապ է հաստատվել նաեւ ՀԱՕԿ-ի գործադիր տնօրեն Գագիկ Չոբանյանի հետ, որը դեռեւս չի վերադարձել Ավստրալիայից: ՀԱՕԿ-ի ստացվելիք 100 հազար դոլարը, որը Սիդնեյի օլիմպիադայի կազմկոմիտեն պետք է վճարեր մեր ազգային կոմիտեին, եւ որոնց համար պատասխանատուն Չոբանյանն է, դեռեւս չի ստացվել:

Մելիք-Շահնազարյանն ափսոսանք հայտնեց, որ դեկտեմբերի 6-ին, երբ նախատեսվում է անցկացնել ՀԱՕԿ-ի արտահերթ ասամբլեան, օրակարգում ընդգրկված է ընդամենը մեկ հարց՝ կազմակերպական: Իսկ ավելի կոնկրետ՝ նախագահ Բենուր Փաշայանի հրաժարականի հարցը: Ասամբլեայում չեն քննարկվի ո՛չ ֆինանսական եւ ո՛չ էլ այլ կարգի հարցեր: Այդ մասին պրն Մելիք-Շահնազարյանը լրագրողներին տեղեկացրեց երեկ՝ նոյեմբերի 29-ին կայացած ՀԱՕԿ-ի գործադիր կոմիտեի հերթական նիստից հետո:

Նիստում լսվեցին Սիդնեյի օլիմպիական խաղեր մարզիկներ գործուղած ՀՀ ազգային ֆեդերացիաների հաշվետվությունները, եւ տրվեց նրանց ներկայացուցիչների ելույթների գնահատականը: ՀԱՕԿ-ի փոխնախագահը ընդգծեց, որ ֆեդերացիաների եւ գործկոմի գնահատականները համընկան: Առայժմ գործկոմի գնահատականը պաշտոնական չէ եւ տրվում է աշխատանքային կարգով: Պրն Մելիք-Շահնազարյանը տեղեկացրեց, որ գործկոմի եւ ազգային ֆեդերացիաների «բավարար» գնահատականին արժանացան ծանրամարտի եւ ազատ ոճի ըմբշամարտի, «անբավարար»՝ թենիսի, բռնցքամարտի, թեթեւ ատլետիկայի, հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի եւ ձյուդոյի ներկայացուցիչների ելույթները: Նա նշեց, որ հրաձգության, լողի, ջրացատկի եւ թիավարության ներկայացուցիչների ելույթներն ընդունվեցին ի գիտություն, քանի որ նրանք Սիդնեյում հանդես եկան հատուկ հրավերի եւ ոչ թե օլիմպիական նորմատիվների կատարման շնորհիվ:

Պատասխանելով Արմենպրեսի թղթակցի այն հարցին, թե ՀԱՕԿ-ի գործկոմն ինչ կարծիք ունի 2002 թ. ձմեռային օլիմպիական խաղերի ընտրական մրցումներին հայ մարզիկների նախապատրաստության մասին, Մելիք-Շահնազարյանն ասաց, որ թեեւ որոշ չափով ուշացել են, այնուամենայնիվ, ժամանակ կա հարցը քննարկելու համար:

ԶԱՎԵՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ
Արմենպրեսի թղթակից

ՖՈՒՏԲՈԼ

Միջմայրցամաքային գավաթը նվաճեց «Բոկա Խունիորսը»

Տոկիոյի օլիմպիական մարզադաշտում տեղի ունեցավ ֆուտբոլի Միջմայրցամաքային գավաթի հերթական խաղարկությունը: Վերջին տարիներին այն անցկացվում է «Տոյոտա» ավտոմոբիլային ընկերության դրոշի ներքո եւ հաճախ հենց «Տոյոտայի» գավաթ էլ անվանվում է: Ավանդույթի համաձայն, պատվավոր մրցանակը վիճարկում են եվրոպական երկրների Չեմպիոնների լիգայի հաղթողը եւ Հարավային Ամերիկայի երկրների ակումբային թիմերի հաղթողը՝ Լիբերտադորեսի գավաթը նվաճողը:

Տոկիոյում այս անգամ մրցասպարեզ էին մտել իսպանական «Ռեալ» եւ արգենտինական «Բոկա Խունիորս» թիմերը: Հանդիպումն անակնկալ սկիզբ ունեցավ: Արդեն 6-րդ րոպեին հաշիվը 2-0 էր՝ հօգուտ «Բոկա Խունիորսի»: Երկու գոլն էլ խփեց արգենտինական թիմի կենտրոնական հարձակվող Մարտին Պալերմոն: Նշենք, որ արդյունավետությամբ աչքի ընկնող այս ֆուտբոլիստին իտալական ու իսպանական մի քանի ակումբներ արդեն երկու տարի ցանկանում են տեսնել իրենց կազմերում:

6 րոպե անց «Ռեալի» բրազիլացի ֆուտբոլիստ Ռոբերտո Կառլոսը ձախ եզրով առաջ սլացավ ու կրճատեց հաշվի տարբերությունը: Այդպես էլ 2-1 հաշիվը մնաց անփոփոխ, թեեւ իսպանական ակումբի խաղացողներն ամեն կերպ փորձում էին փոխել պայքարի ընթացքը:

Վեցամյա ընդմիջումից հետո Միջմայրցամաքային գավաթն ուղեւորվեց Հարավային Ամերիկա:

Փորձեք լուծել

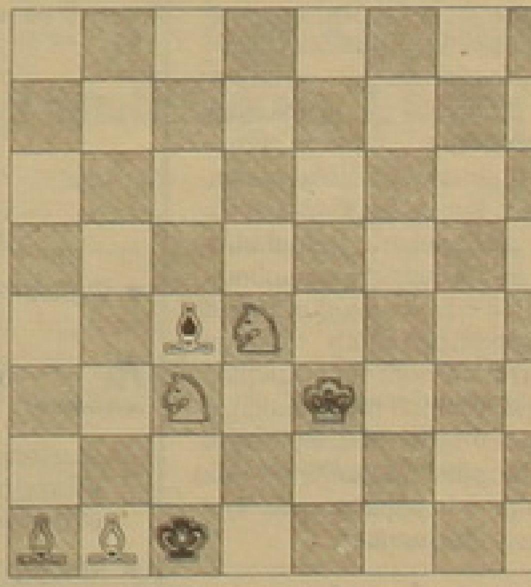

Մատ 2 քայլից

Մեր տպագրած նախորդ 2 քայլանի խնդրի լուծումն է 1.Աe3:

Բաժինը վարում է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԽԱՉԲԱՌ

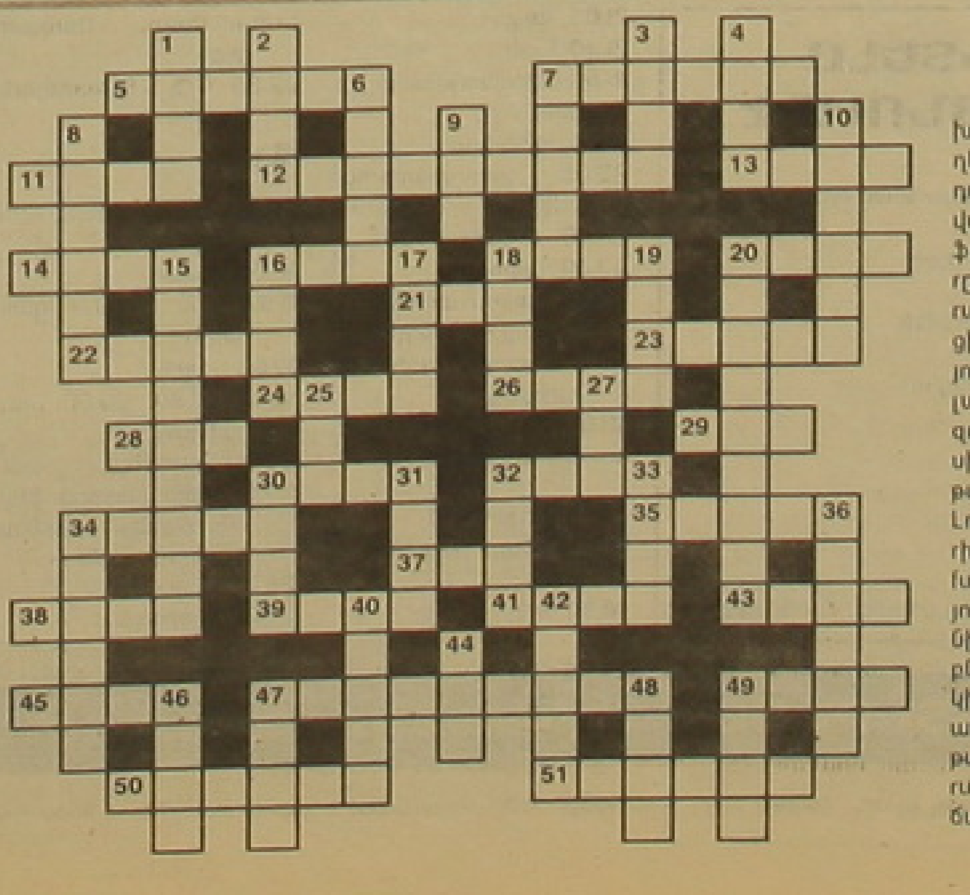

Ուղղահայաց

1. Հոգեւոր կառույց: 2. Լիճ Հայկական լեռնաշխարհում: 3. Հարսանիքի ժամանակ փեսային ուղեկցող ամուրի, երիտասարդ: 4. Ռուսական էստրադային խումբ: 6. Օրվա պահ: 7. Պետություն Հարավային Ասիայում: 8. Շվեյցարացի ուժեղագույն ֆուտբոլիստ: 9. Էլեկտրական դիմադրության միավորը: 10. Աֆրիկայում եւ Հնդկաստանում ապրող արագիլի տեսակ: 15. Ռուս բանաստեղծ: 16. Անգլիացի քիմիկոս եւ ֆիզիկոս (1627-1691): 17. Մոսկվայում գործող թատրոն, որը հիմնադրել են Ստանիսլավսկին եւ Նեմիրովիչ-Դանչենկոն: 18. Կոճակի զույգընկերը: 19. Օպայող հեղուկ: 20. Ռուս թենիսիստուհի: 25. Գրական, հասարակական, մշակութային շաբաթաթերթ, որը 1935-39-ին լույս է տեսել Լոս Անջելեսում «Նոր ...»: 27. Շեքսպիրի հերոսներից: 30. Ածու, ...: 31. Կանացի անուն: 32. Ջրային քաղցկեղ: 33. Առողջարանային քաղաք Աբխազիայում: 34. Սպենդիարյանի բալետը: 36. Այս պատանին անձնավորում է մեռնող եւ վերակենդանացող բնությունը: 40. Հերոս «Հարսնացուն հյուսիսից» կինոնկարում: 42. Պատմական երկիր Փոքր Ասիայի արեւմուտքում: 44. Տղամարդկային ամենացածր ու թավ ձայնը: 46. Արեգակնային-համակարգի մոլորակ: 47. Կեսոի թաք, ...: 48. Արժենակ անվան կրճատ ձեւը: 49. Գերմանացի փիլիսոփա:

Հորիզոնական

5. Խաչատրյանի ստեղծագործություններից: 7. Զգեստի մաս, որն անց են կացնում դաստակին շապիկի թեզանիքի վրայից: 11. Միրգը մեր բերող զգացմունք: 12. Եգիպտական փարավոն: 13. Սերը երբեմն սրան է կցնում: 14. Որեւէ բանից ստացված շահ, ...: 16. Քիմիական տարր: 18. Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր ամերիկացի դրամատուրգ: 20. Զովացուցիչ ըմպելիք: 21. Խորհուրդ, հյութ: 22. Ցախատուն: 23. Ֆրանսահայ նկարիչ: 24. Բաց կապույտ գույն: 26. Թերակղզի Ռուսաստանի եվրոպական մասի հյուսիս-արեւմուտքում: 28. Զրադաշտական կրոնի հոգեւոր պաշտոնյա, քուրմ: 29. Հայ դիցաբանության մեջ Արամազդ աստվածահոր աստանդիրն ու սուրհանդակը: 30. Զգեստի չափս: 32. Իբսենի դրաման: 34. Սեւծովյան առողջավայր: 35. Հռոմեական դիցարանում ծաղիկների, գարնան զարթոնքի աստվածուհին: 37. Բնամարտ ճագ: 38. «Մայրիկ» կինոնկարի ռեժիսորի անունը: 39. Կարճ էլեկտրամագնիսական ալիք: 41. ... Հովհաննես: 43. ... Ռա: 45. Տուրգենեւի ստեղծագործություններից: 47. Պատմական-մարզ Ֆրանսիայի հյուսիսում: 49. Ըստ հունական դիցարանի Արիադնեն ինչո՞վ օգնեց Թեզեւսին դուրս գալու լաբիրինթոսից: 50. Ծառերի տեսակ Հին Հունաստանում: 51. Աշխարհահռչակ մոդելյեր՝ Ջորջո ...:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Պիրիժաքլ: 2. «Գառած»: 3. Այուտոն: 4. Կալիում: 5. «Անչար»: 6. Բահամյան: 9. Գոնորեա: 13. Վասիլեւսկի: 14. Վռամշապուհ: 16. «Մարմարա»: 17. Աղալյան: 22. Բաքելոն: 23. Սախոնիա: 25. Վասերման: 28. Բարոկո: 29. Ականաս: 30. Լեոնե: 32. Բորա:

Հորիզոնական

7. Վիրաքույժ: 8. Խաչանյան: 10. Պիծակ: 11. Կարաեւ: 12. Ոզգենբաում: 15. Իբրոյան: 18. Օրլեան: 19. Ֆագենդա: 20. Պալերմո: 21. Ալեմաշ: 24. Արտաշատ: 26. Վալիկո: 27. Մուսկաթ: 31. Վասիլենկո: 33. «Բոլեռ»: 34. Դոմա: 35. Վիշնեւսկի: 36. Խաչիկյան:

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

Հայաստանն ու Թուրքմենստանը փնտրում են առեւտրատնտեսական համագործակցության նոր ուղիներ

Սկիզբը էջ 1

Երեկ Աշգաբադում բացվեց նաեւ հայկական կոնյակի ֆիրմային խանութ: Հայկական կոնյակը հայտնի եւ հարգի է Թուրքմենստանում: Այն կլինի, թերեւս, առաջին ապրանքատեսակը, որը կարտահանվի Թուրքմենստան՝ պարտքի դիմաց առաքումների ապրանքների ցանկից դուրս: Իսկ, ընդհանրապես, այսօր հայկական կողմից Թուրքմենստանին առաջարկվում է 100-ից ավելի հնարավոր արտահանվող ապրանքատեսակների ցանկ:

Համատեղ հարցուպատասխանի ժամանակ Թուրքմենբաշին էլ իր հերթին կարեւորեց Հայաստանի գիտական, մասնագիտական ներուժի օգտագործումը Թուրքմենստանում՝ վառելիքաէներգետիկ ռեսուրսների արդյունահանման մեջ: Այդ ոլորտում հայերը մեծ ներդրում ունեն դեռ խորհրդային ժամանակներից, Թուրքմենստանի տնտեսության համար այդ կարեւորագույն ոլորտի ղեկավարը եղել է հայ, եղել են նաեւ բազմաթիվ բարձրակարգ մասնագետներ, որոնց կարիքն այսօր Թուրքմենստանն ունի:

Այսօր Աշգաբադում կատարվում է խոշորամասշտաբ շինարարություն, քաղաքը կառուցվում է նորովի: Հաշվի առնելով դա, հայկական կողմից առաջարկվել է Հայաստանի բարձր մակարդակի շինարարական ներուժի օգտագործումը, ինչը Թուրքմենբաշու կողմից նույնպես դրականորեն ընդունվեց. «Կա մի հին խոսք՝ եթե ուզում ես դղյակ կառուցել, դիմիր հային, եթե ուզում ես քաղաքականությամբ զբաղվել՝ դիմիր թուրքմենին», դիվանագիտորեն կատակեց նա:

Իսկ Աշգաբադում դղյակներ, բառի իսկական իմաստով, կառուցվում են: Միայն մայրաքաղաքի կենտրոնում, որտեղ վեր է խոյանում Անկախության շքեղաշուք աշտարակը՝ Թուրքմենբաշու ոսկեզօծ քանդակով, դրանք մի քանիսն են: Այդ դղյակներից մեկում էլ տեղի ունեցան հայկական պատվիրակության բանակցությունները՝ ընդլայնված կազմով, երկու նախագահների կողմից հետագա համագործակցության հուշագրի ստորագրումով:

Ուշ երեկոյան ՀՀ նախագահի գլխավորած պատվիրակությունը վերադարձավ Երեւան:

Կասյանովը կառավարության հրաժարականի սպառնալիք չի զգում

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության նախագահ Միխայիլ Կասյանովն այսօր լրագրողներին հայտարարեց, որ «չի զգում», թե իր գլխավորած կառավարությանը պաշտոնաթողություն է սպառնում: «Չկան առիթներ, որոնք հիմք տային նման հետեւությունների կամ ենթադրությունների համար», հայտարարեց նա այսօր Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հետ կայացած հանդիպումից հետո: Կառավարության ղեկավարը հիշեցրեց, որ օրերս նախագահը քննադատել էր կառավարությանը զինծառայողների համար սահմանված բնամթերքային արտոնությունների ժամանակին դրամական փոխհատուցմամբ փոխարինելու հարցում: Նախագահի քննադատության երկրորդ նյութը նույնպես վերաբերում էր տնտեսական քաղաքականությանը, շարունակեց Կասյանովը, ընդգծելով, որ դա «կառավարության սխալ գործողությունների քննադատություն չէր»: «Խոսքն այն մասին է, որ ներկայիս դրական իրավիճակը, որը զարգանում է Ռուսաստանի տնտեսության մեջ, պետք է առավելագույնս օգտագործվի կառավարության կողմից», ասաց վարչապետը:

Հրապարակային գնդակահարություն Չինաստանում

ՊԵԿԻՆ, 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 29-ին Չինաստանում գնդակահարվել են 7 հանցագործներ: Դատավճիռը ի կատար է ածվել այն բանից հետո, երբ անցած շաբաթ դատարանը նրանց դատապարտել է հրապարակային մահապատժի միանգամից մի քանի հանցագործությունների՝ ներառյալ թալանի, հրկիզման, սպանության եւ բռնության մեղադրանքով: Այս մասին հաղորդել է չինական «Քինհյանգ դեյլի» թերթը: Դատավճիռը կայացվել է նոյեմբերի 22-ին Քինհյանգի ինքնավար տարածաշրջանի մայրաքաղաք Ուրումչի քաղաքի ժողովրդական դատարանի կողմից: Գնդակահարվածներից երկուսի հաշվին 10 մարդկանց սպանություն է, 16 ավազակային հարձակում եւ բռնաբարություն: Երրորդ հանցագործը մեղադրվում էր չորս մարդու սպանության մեջ, նախկինում նա բանտարկվել էր 8 տարի բռնաբարության համար: Մյուսների կատարած հանցագործությունների մասին մանրամասներ չեն հաղորդվում:

«ԱԼՈ» տուրիստական գործակալությունը
Սուրբ ծննդյան եւ Նոր տարվա տոների առթիվ կազմակերպում է անհատական եւ խմբակային շրջագայություններ

Ֆրանսիա, Հոլանդիա, Բելգիա, Իսպանիա, Գերմանիա, Իտալիա, Հունաստան, ինչպես նաեւ Կիպրոս, Բուլղարիա, Թուրքիա (Անթալիա), Եգիպտոս, Սիրիա, Լիբանան, Միացյալ Արաբական Էմիրություններ, Իրան եւ այլն:
Չվարձալի ծրագրերը, տոնական ընթրիքը եւ պարերը ձեզ կդարձնեն անմոռանալի օրեր:

Մեր հասցեն՝ ՀՀ, ք. Երեւան, Մաշտոցի 42, թիվ 3
Հեռ. (3741) 58 57 57, 56 13 84, ֆաքս 56 13 84
E-mail: alo@arminco.com

YEREVAN–PARIS–LYON
SABERATOURS-SEVAN
ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ–ՓԱՐԻԶ–ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ
«Սաբերատուր-Սեւան» ճանփորդական գործակալությունն առաջարկում է

- Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով

ARMENIAN AIRLINES, swissair, KLM, BRITISH AIRWAYS, АЭРОФЛОТ

տրանզիտ քաղաքներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը

- Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում
- Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում
- Բժշկական ապահովագրություն

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

ARMENTEL
ԱՐՄԵՆՏԵԼԸ ՏԵՂԵԿԱՑՆՈՒՄ Է

Փոխվել են բջջային հեռախոսակապի ծառայությունների մատուցման պայմանները 2000 թ. դեկտեմբերի 1-ից

- հաշվարկային ժամանակահատվածին (ամսվան) հաջորդող ամսվա մինչեւ վերջին օրը ներառյալ մատուցված ծառայությունների դիմաց չվճարած բաժանորդները կզրկվեն մուտքային եւ ելքային զանգերի հնարավորությունից.
- հաշվարկային ժամանակահատվածին (ամսվան) հաջորդող երկրորդ ամսվա ընթացքում պարտքերը լրիվ չմարելու դեպքում բջջային հեռախոսակապի բաժանորդային պայմանագրերը կդադարեցվեն,
- բջջային հեռախոսակապի բաժանորդներին միանվագ ծառայություններ կտրամադրվեն միայն պարտքերի բացակայության դեպքում:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Ազգ Ամանորյա հաճելի ԱՆԱԿՆԿԱԼ

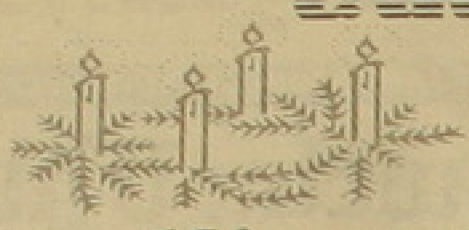

գովազդատուների համար քառ. սմ
150 դրամի փոխարեն 100 դրամ:

Ձեր գովազդը մեր անկախությունն է:

Զեղչը գործում է մինչեւ դեկտեմբերի 30-ը ներառյալ:

Այս ժամանակահատվածում կնքված երկարաժամկետ պայմանագրերն ուժի մեջ են ամբողջ 2001 թ. «Ազգ» օրաթերթում տեղադրվելիք գովազդների համար:

☎ 529353
web.site: www.azg.am
e-mail: azg2@arminco.com

ՈՒՐԲԱԹ՝ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍԻ ՍՐԱՀՈՒՄ

ARMENPRESS

Արմենպրեսը եւ ՀՀ կառավարության տնտեսական բարեփոխումների վերլուծական տեղեկատվական կենտրոնը դեկտեմբերի 1-ին, ժամը 12-ին լրագրողներին հրավիրում են Արմենպրեսի մամուլի սրահ: «ՀՀ 2001 թվականի պետական բյուջեի մասին օրենքի նախագիծը» թեմայով կլոր սեղանի հյուրն է ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Վարդան Խաչատրյանը

Հասցեն՝ Իսահակյան 28 Հեռ.՝ 52 67 02

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

30 Նոյեմբեր

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Մեղքերի թողություն»
10.20 Բոհեմ
11.00 Գ/Ֆ «Լողափին» (ԱՄՆ)
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 «Արեւիկ», «Եկեք երգենք»
18.00 Չկայացած երկխոսություն. Մարուս Մարինոսյան
19.00 «Բարի ականջ»
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 1 լուր
21.50 Անկախության այբուբեն
21.55 Պրեմիերա
22.05 Հեռուստասերիալ «Մեղքերի թողություն»
23.00 «Կռունկ-2000»
23.40 Հայլուր
00.00 Հայլուր (ռուսերեն)
00.05 Հայլուր (անգլերեն)
00.15 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.00 Գ/Ֆ «Միլիոնից մեկը» (Ռուսաստան)

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

08.00 «Բարի լույս, Հայաստան» (8.30, 9.30 Լրաբեր)
10.00, 18.05 Սերիալ «Մորենա Կլարա»
10.50 Ընտանեկան փաստաթուղթ
17.00 Մուլտֆիլմ
17.20 Մանկական ժամ. «Քեռի Կուզքի պատմությունները», «Գյուղի կատվի հեքիաթները»
19.00 Համերգ. Լայնըլ Ռիչի
19.30 Զուգահեռ աշխարհ
20.00, 24.00 Լրաբեր
20.35 Օրը
21.35 «1.02»
21.40 «Չեղնահարկ»
22.00 Հեռուստակամուրջ Երեւան-Բաքու «Ճակատագիր»
22.35 Գ/Ֆ «Ցտեսություն, սիրելիս»

ԱԼ ՄԻԼ

09.30 Սուրհանդակ (կրկնություն)
10.00 Տոմար
11.30 Կամ... Կամ (կրկնություն)
19.05 Չոքիկ
19.30, 21.30, 00.00 Սուրհանդակ
20.00 Մուլտֆիլմ
20.10 Կարճամետրաժ ֆիլմ «Արին պատմություններ ոչ բոլորի համար»
20.30 Աստարեզ
22.05 Ոսկիկան
22.15 Աստղ-2000 IX
23.20 Գ/Ֆ «Հյուսիս եւ հարավ» (IV մաս)
00.35 Ակնթարթ
00.40 Գ/Ֆ «Լուսնյակ գիշեր» մելոդրամ)
(Ավարտին Սուրհանդակ)

ՕՐՏ

7.00 Բարի առավոտ
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 01.35 Նորություններ
10.20, 17.55 Սերիալ «Բաքելոնյան աշտարակ»
16.20 Մուլտսերիալ «Բոլոր շները ընկնում են դրախտ»
16.45 «100 %» ծրագիրը
17.15 Մինչեւ 16 եւ բարձր
19.25 «Կուսողի թիմի բոլոր ճանապարհորդությունները»
20.00 Գործընթաց
20.40 Սերիալ «Կայսրությունը հարվածի տակ»
21.45 «Բարի գիշեր, երեխաներ»
22.00 Ժամանակ
23.00 Գ/Ֆ «Վավաշոտ ծերուկը» (դերերում Ե. Սիմոնովա, Մ. Ժիգալով, 1990 թ.)
00.35 Արծաթե գունդ
01.50 Դետեկտիվ «Մայք Համմեր»

@rminco Global Telecommunications Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65, Դասիչ 69150, Պատվեր 1347 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 29. 11. 2000 Գինը՝ 100 դրամ